

Călăuza

BIBLIOTECARULUI

CUPRINSUL

- Comuniștii — apărători ai cuceririlor Revoluției. 4
- Consfătuirea bibliotecilor universitare 7
- Dr. HARIETA POPOVICI — Documentarea în slujba învățămîntului superior 9
- Organizarea activității bibliotecilor școlare 11
- Instruirea bibliotecarilor din raionul Călărași 13
- Instrumente bibliografice de muncă 15
- NICOLAE KISS — Organizarea și folosirea documentelor cu caracter local . . . . .

Din experiența bibliotecilor sovietice:

- I. LIHACEV — Despre munca metodistului 17
- ★
- N. LIU — Răspindirea cărții în primele organizații socialiste din România 19
- ★
- V. CİNDEA — Normalizarea regulilor de catalogare 22
- ★
- V. și GR. BOTEZ — B. P. Hașdeu bibliotecar la Iași 26
- ★
- O măsură binevenită 30
- În atenția bibliotecarului 32
- Materiale de specialitate din străinătate 32
- Calendarul nostru, Știri din lumea cărților și a bibliotecilor . . . . .

9

1957

Calendarul nostru

7 octombrie. S-a născut în anul 1897, celebrul poet și prozator francez *Louis Aragon*. Poezia lui Maiakovski a avut o influență puternică asupra tinărului ro-mancier și l-a determinat să se desprindă din mrejele literaturii decadente și să se îndrepte către realismul socialist. În perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial, Aragon desfășoară o luptă neobosită împotriva fascismului, atât ca romancier, poet, eseist, cîț și ca ziarist, în calitate de director al ziarului „Ce Soir”. Ideile pentru care milita se oglindesc în operele sale: *Clopoțele din Băle*, *Cartiere de lux*, *Călătorii pe imperială și Aurelian*. În timpul celui de-al doilea război mondial, Aragon organizează pe scriitorii francezi din rezistență și tipărește clandestin chemările lor la lupta împotriva cîtropicitorilor. Versurile sale *Balada celui care, torturat, cîntă*, *Legenda lui Gabriel Péri*, *Trandafirul și Rezeda*, *Cîntecul franci-rorilor*, semnate sub pseudonimul „François la Colère” devin cunoscute în întreaga Franță, însuflețind poporul francez la lupta împotriva cîtropicitorilor fasciști. După război, Aragon a fost ales secretar al Consiliului Național al Scriitorilor. El se numără printre luptătorii de frunte ai mișcării partizanilor păcii, idee în slujba căreia el continuă să-și pună scrisul său.

De consultat: Aragon, Louis: *Comuniștii*, Roman. Vol. 1. (februarie—sept. 1939). În rominește de C. Toiu și T. Pătrunjeanu. București, E.S.P.L.A., 1951, 211 p. ([Cuvînt introductiv de] Mihai Florescu, p. 5—11); Balaci, Alexandru: O epopee a Franței luptătoare. [Comuniștii. Recenzie.] *Gazeta literară*, 22.VII.54, p. 2; Bergeron, Régis: Poetul militant. *Contemporanul*, 1957, nr. 3, p. 6; Ghimeșan, I.: *Literatura Franței combatante*. București, E.S.P.L.A., 1955, p. 21—35. (Mica bibliotecă critică, 26); Rozgovorov, N. Despre „romanul neterminat” al lui Louis Aragon. [*Le roman inachevé*, apărut recent la Paris. Recenzie.] *Timputri noi*, 1957, nr. 18, p. 30—32; Wurmser, André: Aragon. [Cu privire la poemul autobiografic intitulat *Romanul neterminat*.] *Contemporanul*, 1957, nr. 10, p. 6.

9

octombrie. Se împlinesc 410 ani de la nașterea lui Miguel de Cervantes I. Saavedra. (Vezi: Călăuza bibliotecarului, 1956, nr. 3, p. 39).

De consultat: (În afara materialelor recomandate la numărul indicat) Cucureanu St.: *Miguel de Cervantes I. Saavedra*. *Analele Univ. Iași. St. Soc.* tom. III, fasc. 1—2, p. 477—488.

14

octombrie. Se împlinesc 180 de ani de la nașterea lui Costache Conachi. (Vezi: Călăuza bibliotecarului, 1956, nr. 9, p. 43).

De consultat: (În afara materialelor recomandate la numărul indicat) Masoff, Ioan: *Costache Conachi, primul nostru autor dramatic*. *Gazeta literară*, 6. IX, 56, p. 2.

18

octombrie. Se împlinesc 180 de ani de la nașterea scriitorului clasic german *Heinrich von Kleist*. Descendent al unei nobile familii de ofițeri prusaci, Kleist urmează și el tradiția carierii militare, ajungînd locotenent de gardă. Curînd însă el renunță la cariera militară pentru a se dedica studiului matematicii și filozofiei, urmînd cursurile universității

din Frankfurt pe Oder. Kleist pășește în literatură în anul 1803 cu tragedia *Robert von Guiscard*. În anul 1810 apare, împreună cu alte povestiri cea mai importantă lucrare a sa *Michael Kohlhaas*, una din cele mai bune povestiri ale literaturii germane. Dezamăgit de viața deosebit de amară pe care o ducea, lipsită de orice prețuire din partea cercurilor înalte ale Prusiei, Kleist se sinucide în noiembrie 1811.

De consultat: Kleist, Heinrich von: *Mihael Kohlhaas*. În rominește de A. Voinescu. București, E.S.P.L.A., 1955, 150 p. + 1 f. portr. (Cuvînt înainte de Zoe Dumitrescu — Bușulenga, p. 3—9) (Biblioteca pentru toți).

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBlicație A MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI CULTURII DIN R. P. R.

ANUL X

Nr. 9

SEPTEMBRIE 1957

Redacția: București, Calea Rahovei Nr. 2—4 — tel. 3.94.04

Comuniștii — apărători ai cuceririlor Revoluției

Cele mai bune opere ale literaturii sovietice au oglindit în paginile lor tipuri și întâmplări scoase direct din viața de luptă și muncă a poporului. Figura luptătorului comunist, a cărui prezență este îndisolubil legată de viața poporului, ocupă deci un loc important în aceste opere.

Maxim Gorki a fost printre primii scriitori care în romanul său *Mama*, a abordat figura eroului comunist ca element de frunte în lupta poporului pentru libertate. Înfașurând în acest roman caracteristicile mișcării muncitorești în perioada revoluției din 1905, Gorki a anticipat în persoana lui Pavel Vlasov însușirile marilor figuri revoluționare de mai târziu. La început Pavel Vlasov apare ca un tânăr fără experiență, dar după ce a cunoscut partidul și a trecut prin închisorile și deportările țariste, el ajunge un revoluționar format, cu o înaltă conștiință de clasă.

Vasili Grossman în romanul *Stepan Kolciughin* a creat, de asemenea, figura unui tânăr revoluționar ridicat din rîndul clasei muncitoare. Experiența politică a lui Stepan Kolciughin se îmbogățește în urma evenimentelor anului revoluționar 1905. În acel an el nu este decît un copil, dar în clipa cînd vede pe muncitorii din mine și fabrici ridicîndu-se și ieșind în stradă ca să lupte împotriva opresiunii, el începe să înțeleagă puțin cîte puțin marea problemă a luptei de clasă, iar contactul cu mișcarea muncitorească dezvoltă în el aptitudinile unui luptător hotărît și disciplinat în rîndurile partidului.

Izbuornirea Marii Revoluții din Octombrie a slîrnit avîntul de luptă al maselor, din mijlocul cărora s-au ridicat figuri excepționale de luptători eroi, immortalizați pentru totdeauna în paginile literaturii sovietice. Ce-ar fi însemnat literatura închinată marelui Octombrie, fără zugrăvirea veridică a acestor eroi comuniști care au stat în centrul evenimentelor de atunci și care prin comportarea lor bravă și plină de abnegație, au apărut Revoluția și înfăptuirile ei? Să ne amintim, de figura dinamică a comu-

niștilor din cartea lui N. Ostrovski *Așa s-a călît oțelul*, socotită drept cea mai reprezentativă operă consacrată Revoluției și războiului civil. Unul din acești comuniști, marinarul Juhrai nu este numai un luptător curajos și devotat regimului sovietic, dar și un educator cu autoritate morală și putere de convingere. Nu prin vorbe, ci prin exemple personale izbutește Juhrai să cîștige încrederea lui Pavel Korceaghin și să transforme personalitatea acestui tânăr, făcînd din el un comunist oțelit, gata să-și dea viața pentru cauza cea mare. În persoana lui Korceaghin scriitorul a intruchipat trăsăturile omului sovietic de tip nou, care a devenit un simbol pentru orice comunist.

În războiul civil comuniștii au îndeplinit mistunile cele mai grele, dovedind o înaltă rezistență morală ce se dă ca exemplu pînă în ziua de azi. Un astfel de om a fost comisarul Klicikov din romanul *Ceapaev* de Dimitri Furmanov. Klicikov reprezintă prin excelență pe comunistul înaintat, în viața căruia partidul ocupă un loc principal. Dacă Ceapaev își închină toate puterile în apărarea Revoluției și dacă lupta lui devine conștientă și organizată, aceasta se datorează fără îndoială influenței comunistului Klicikov, care nu e mai puțin viteaz de cît Ceapaev, și care prin această inspirație comandantului și întregului său anturaj încredere, dragoste și admirație.

Din aceeași categorie de oameni bravi și dirzi face parte și comisarul Levinson din romanul *Înfrîngere* de A. Fadeev. Levinson are o atitudine profund partinică față de oameni și față de viață în general; aceasta îl ajută să impună disciplina revoluționară de care e nevoie atunci cînd detașamentul său trece prin momente grele. Intolerant față de cei răi, Levinson manifestă multă înțelegere pentru nevoile oamenilor și uneori chiar pentru unele slăbiciuni ale lor. Aceste calități îl fac iubit și asigurat detașamentului său posibilitatea de a trece cu succes prin fața unui inamic crud și superior ca număr și mijloace de luptă.

După lichidarea bandelor albe, Țara Sovietică a trecut la reconstrucție. Această epocă a inspirat un mare număr de scriitori. Unul din romanele acestei epoci este *Cimentul* de F. Gladkov. Aici găsim fixate aspectele vieții noi ale tinărului stat sovietic și lupta uriașă ce se dă pentru întemeierea unei economii avansate și puternice. Figura centrală a romanului este comunistul Gleb Ciomalov. El a luptat în războiul civil și înțelege că pentru întărirea tinărului stat socialist este nevoie de același elan eroic. Dar venind la fabrica de ciment să-și reia locul de muncă, observă că oamenii sînt indiferenți și delăsători, mai bucueroși să se ocupe de nevoile personale decît de cele obștești. În această situație, Ciomalov își relevă calitățile lui de animator care sînt specifice fiecărui comunist. Pînă la urmă, el izbutește să trezească interesul tuturor pentru problemele reconstrucției și să dea întreprinderii amploarea cuvenită.

Într-o altă carte despre reconstrucția economică, și anume, în romanul *Soti* de L. Leonov, autorul a pus în centrul acțiunii două puternice figuri de comunisti — Potemkin și Uvadiev — a căror activitate insufletește masele de oameni ce iau parte la ridicarea unui combinat pe malul râului Soti. Aceasta va fi una din uriașele construcții ale primului plan cincinal și date fiind greutățile inerente acelei epoci, cei doi comunisti trebuie să ducă o luptă necruțătoare pentru înlăturarea tuturor dificultăților. Aceste eforturi vor costa viața lui Potemkin, dar Uvadiev va duce lucrurile la bun sfîrșit, punînd în serviciul societății cauze tot ce are el mai de preț în firea lui: voință dirză, pricepere, stăruință și talent organizatoric, care toate la un loc redau personalitatea adevăratului comunist.

Rolul înaintat al comunistilor se reflectă și în operele literare consacrate socializării agriculturii și începutului transformării satului. Cea mai tipică dintre ele rămîne romanul *Pămînt desfelenit* de Mihail Șolohov. Subiectul este din epoca înființării primelor colhozuri. Eroul principal Davidov, activist de partid, face parte din cei 25.000 comunisti pe care partidul i-a trimis în mijlocul țărănilor muncitori să-i lămurească și să-i convingă asupra avantajelor formei socialiste a agriculturii. În satul unde descinde, Davidov se lovește din plin de nenumărate greutăți. Dușmanul de clasă e necruțător, dar el nu e dintre oamenii care se sperie. Caracteristic pentru Davidov este faptul că nu-și ascunde greșelile, ci învață de pe urma lor, ceea ce dă activității sale mai multă autoritate în rîndurile țărănilor muncitori pe care a venit să-i lămurească și să-i ajute.

Năvala hoardelor fasciste în Uniunea Sovietică a oprit într-o mare măsură procesul

de industrializare și avîntul economiei naționale în general. Eroismul oamenilor naționali în lupta de apărare a patriei a inspirat capodopere de o înaltă măiestrie artistică. Printre acestea un loc de frunte îl deține romanul *Tinăra gardă* de A. Fadeev. Aceasta este cea mai bună carte de război și a lumii întregă. Romanul este dominat de personalitatea unor comunisti cum sînt Liutikov și Porțenko în care găsim întrunite, între altele, calitatea ce nu poate lipsi nici unui comunist, aceea de educator al tineretului. Oleg Koșevoi și toți tinerii care organizaseră eroica rezistență împotriva cotoritorilor, sînt opera educației comuniste, devenind ei înșiși comunisti exemplari.

În paginile romanului *Mesteacănul alb* de M. Bubenov, care este o frescă bogată a ultimului război, facem cunoștință cu unii oameni de partid aflați în miezul evenimentelor descrise de autor. Autorul reprezintă cu o mare forță de evocare rolul pe care partidul l-a avut în organizarea războiului și asigurarea victoriei. Oamenii de partid de felul lui Andrei Lopuhov sau Matvei Iurghin fac dovada unei deosebite înrîmături sufletești care în condițiile de pe front constituie un factor psihologic cu mare efect mobilizator pentru cei din jurul lor. Matvei Iurghin nu uită nici un moment că el este privit de ostași ca un om al partidului și de aceea, toate acțiunile sale sînt pătrunse de conștiința răspunderii. Lopuhov și Iurghin au comun dragostea nețărmurită de patrie și credința nestrămutată că dușmanul va fi zăbovit. Aceasta comportare a tuturor comunistilor în război a fost hotărîtoare pentru sfîrșitul lui.

Patriotismul și eroismul poporului sovietic în Marele Război pentru Apărarea Patriei s-a manifestat nu numai pe front, ci și în spatele frontului. Despre acest aspect al anilor de război ne vorbește romanul lui Ajaev, *Departa de Moscova* în care se povestește odiseea plină de peripeții a construirii unei conducte de petrol la mii de kilometri departe de Moscova. Această construcție care în alte condiții ar trebui executată în trei ani, trebuie terminată numai într-un an. Pe șantierul ei se adună oameni feluriti ca moravuri și temperamente și pe care comunistul Zalkind, ajutat de Batmanov și Kovșov, reușește să-i înmănuncheze într-un colectiv unitar și solidar în fața tuturor greutăților. Secretul succeselor lui Zalkind stă în faptul că el iubește oamenii, îi studiază cu atenție și izbutește să deștepte în ei sentimentele cele mai frumoase, unindu-i pe toți în dragostea fierbinte de patrie.

Literatura sovietică de după cel de-al doilea război mondial reflectă în cea mai

mare parte dorința de pace a poporului sovietic strâns legată de munca de refacere și progres tehnic. Scriitorii și poeții au găsit o bogată sursă de inspirație în marile construcții ale comunismului în lupta pentru promovarea unei agriculturi înaintate, oprindu-se cu mult interes asupra oamenilor care și-au luat răspunderea acestor înfăptuiri mărețe și în mijlocul cărora comuniștii strălucesc prin clocotul lor creator.

Problemele multiple ale producției industriale, interesul pentru tehnica nouă și metodele înaintate de muncă, iată tematica romanului *Zilele vieții tale* de Vera Ketlinskaia. Romanul aduce înaintea cititorilor viața unei mari uzine a industriei grele, unde colectivul respectiv se găsește mereu în prezența unor dificile probleme de tehnică, dar pe care reușește să le rezolve cu succes, dat fiind faptul că toate aceste probleme sunt discutate și frământate de comuniștii din uzină. În rîndul lor se remarcă figura simplă dar energică a secretarului Didenko. El se dovedește adinc cunoscător al sufletului omenesc și are un fel de a încuraja și îndruma pe oameni, simplu și fără atitudini rigide, care le sporesc încrederea în propriile lor forțe de muncă și stimulează inițiativa lor creatoare.

Lucrările literare privind sectorul agricol din perioada postbelică, abundă, de asemenea de figura unor comuniști care se găseseră în primele rînduri în lupta pentru a da patriei recolte bogate. Istoria lui Voropaev din romanul *Fericirea* de Pavlenko este tipică pentru mulți comuniști, care nu și-au lăsat doborîți de urmările războiului.

Vine bolnav de pe front și el însuși crede la un moment dat că viața lui se va termina în acest punct. Dar activitatea în mijlocul unui colhoz unde problemele ce se pun devin pasionante pentru un om cu dragoste de muncă, nu numai că-l atrage, dar face să renască în el setea de viață, arătîndu-i calea spre adevărata fericire.

În romanul *Secerișul* de Galina Nikolaeva, comunistul Vasili Bortnikov este înfățișat ca un om ce s-a călit în război. Cînd vine acasă, unde toți îl credeau mort și își găsește nevasta cu tractoristul Stepan Mohov, este gata să-l ucidă pe acesta, dar comunistul din el învinge pe omul copleșit de deznădejde și astfel conflictul se rezolvă ca între oameni cinștiți. Bortnikov ajunge la conducerea colhozului și el își pune toată ardoarea și puterea de muncă să ridice pe colhoznici din lîncezeala în care i-a adus războiul. Și măcar că Bortnikov este un om simplu, el izbutește să asigure înflorirea colhozului, deoarece este înzestrat cu calități de organizator, care știe să îndrumeze oamenii și să trezească în ei dragostea pentru muncă.

Cărțile care oglindesc chipul comunistului de-a lungul celor patruzeci de ani de putere sovietică, constituie cea mai bună literatură educativă pentru oamenii muncii și mai ales pentru tineretul nostru. Citind aceste cărți ei pot cunoaște drumul glorios străbătut de Tăra Socialismului de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, învățînd în același timp din experiența bogată a celor mai buni oameni sovietici.

Consfătuirea bibliotecilor universitare

După reforma învățămîntului superior din 1949, numărul bibliotecilor universitare a crescut considerabil. Potrivit ultimelor date statistice avem azi, în țara noastră, 3 biblioteci centrale universitare — câte una la București, Cluj și Iași — și 325 de biblioteci de institute de învățămînt superior și de facultăți.

Fondurile acestor biblioteci au crescut simțitor și totodată bibliotecile noastre universitare au devenit biblioteci vii, cu o activitate intensă. Ele trebuie să facă față unor cerințe de lectură și de informare mult mai mari ca în trecut. Studentul român de azi citește incomparabil mai mult ca cel de altă dată. Potrivit datelor statistice, un student din 1938 de la Academia Comercială citea în medie 9 cărți pe an; studentul de acum al Institutului de Științe Economice și Planificare (fosta Academie Comercială) citește anual circa 70 de cărți.

O activitate cu totul nouă, necunoscută bibliotecilor universitare din trecut, este în formarea științifică. Multe biblioteci din învățămîntul superior și-au creat instrumente bibliografice necesare informării curente a cadrelor didactice și a studenților. În ultimii ani vreme în centre, ca de pildă Cluj, București, Iași s-au redactat și multiplicat bibliografii de interes mai larg și s-a întocmit — de pildă la Cluj — repertoriul revistelor științifice din bibliotecile din localitate, înlesnindu-se astfel informarea cercetărilor.

Datorită creșterii vertiginoase a fondurilor de cărți și în bună măsură și lipsei de cadre suficiente și bine pregătite, bibliotecile universitare s-au preocupat cu precădere și multă vreme cu munca de organizare tehnică a colecțiilor. Ele s-au preocupat prea puțin și în unele cazuri chiar de loc, de munca de informare.

Recenta Hotărîre a C.C. al Partidului Muncitoresc Român și a Consiliului de Miniștri cu privire la îmbunătățirea învățămîntului superior, ca și hotărîrea Consiliului de Miniștri privind ridicarea nivelului, îmbunătățirea și organizarea mai rațională și economică a cercetărilor științifice pun în fața bibliotecilor universitare problema dotării juste cu publicații și materiale și, mai ales, problema informării științifice

competente, complete și rapide a cadrelor didactice și a studenților.

Aceste două probleme — la care s-a adăugat cea a pregătirii cadrelor de bibliotecari, de ei depinzînd nivelul muncii de bibliotecă — au format obiectul consfătuirii cu directorii și șefii serviciilor bibliografice din bibliotecile de învățămînt superior, pe care Direcția bibliotecilor din Ministerul Învățămîntului și Culturii a ținut-o la sfîrșitul lunii iulie a.c.

Fondurile bibliotecilor universitare au crescut considerabil în ultimii ani. Dacă în 1938, într-o bibliotecă universitară intrau anual cel mult 8—10.000 de volume, majoritatea provenite prin legea depozitului legal și donații, astăzi fondul de cărți al celei mai modeste biblioteci de facultate se îmbogățește anual cu aproximativ 25.000 de volume.

Completerea fondurilor de publicații nu se face însă, în toate cazurile în mod planificat și după criterii juste, științifice. Se mai cumpără încă prea multe exemplare dintr-o lucrare, neputîndu-se astfel achiziționa o varietate cit mai mare de titluri. În majoritatea cazurilor, din multe din aceste cărți, după un an, nu mai sînt consultate decît 2—3 exemplare, iar restul stau nefolosite. Preferințele unor bibliotecari și mai ales ale unor catedre se impun încă în alegerea cărților, în locul completării potrivit specificului bibliotecii.

Analizînd problema componenței și completării fondurilor de cărți din bibliotecile universitare, participanții la consfătuire au ajuns la concluzia necesității profilării creșterii fondurilor de publicații, ținîndu-se seama de următoarele criterii:

— tradiția istorică a dezvoltării bibliotecii;

— disciplinele de învățămînt din instituții sau facultatea deservită de bibliotecă respectivă;

— repartizarea teritorială a sarcinilor de cercetare științifică, potrivit hotărîrii Consiliului de Miniștri privind ridicarea nivelului cercetărilor științifice;

— dezvoltarea economică și istorico-geografică a regiunii;

— necesitățile de deservire a cercetătorilor, cadrelor didactice și studenților din rîndul naționalităților conlocuitoare.

Desigur, în profilarea fondurilor de cărți ale bibliotecilor noastre trebuie avut în vedere și constituirea unor fonduri reprezentative și complete ale tezaurului nostru cultural în provinciile istorice. Bibliotecile centrale din Cluj și Iași, la care credem că ar trebui adăugate bibliotecile din Craiova și Timișoara, e necesar să primească prin depozitul legal întreaga producție editorială a țării noastre. Vor fi apoi lucrări, care prin tematica lor mai largă, prin interesul deosebit pe care-l prezintă, e necesar să deosebit în mai multe biblioteci.

Profilarea fondurilor de publicații în bibliotecile universitare, e necesar să privească alături creșterile în viitor, cit și fondurile achiziționate în trecut.

Nu ne gândim să intre în circuitul de schimb colecțiile rare și acele cărți care prezintă o etapă istorică în dezvoltarea bibliotecilor noastre. Aceste colecții și cărți trebuie să rămână în bibliotecile care le-au achiziționat.

Pentru îmbogățirea fondurilor la bibliotecile universitare, trebuie să se intensifice schimbul de publicații cu bibliotecile universitare din străinătate, care au profil asemănător. Biblioteca Centrală de Stat va fi lesni, pe cât îi este posibil încheierea de legături de schimb între bibliotecile noastre universitare și cele din alte țări.

Teoretic, profilarea fondurilor de cărți ale bibliotecilor noastre este absolut necesară, căci numai astfel se vor putea îmbogăți bibliotecile noastre cu cit mai multe cărți străine, se va intensifica circulația cărții și se va putea organiza o mai bună servire a cititorilor. Practic, acest deziderat se poate realiza, dar poate da naștere la o serie de neajunsuri. De aceea, credem că trebuie analizate foarte bine mijloacele de punere în practică a acestui principiu, pentru a nu se compromite ideea atât de justă și necesară.

Paralel cu trecerea la profilarea fondurilor de cărți — și în anumite cazuri chiar înainte — e necesar să se creeze condițiile punerii în practică a acestei idei. Trebuie să se intensifice larg împrumutul de cărți între biblioteci, folosirea microfilmelor etc. Bibliotecile vor trebui înzestrate cu aparate de citit microfilme și cel puțin o parte din ele cu aparate de microfilm.

Profilarea fondurilor de publicații din bibliotecile universitare, va duce la intensificarea activității bibliografice, la creșterea nivelului științific al acestei munci și va în-

lesni coordonarea muncii bibliografice. La rîndul său, activitatea bibliografică va trebui să sprijine desăvîrșirea profilării fondurilor de cărți. În această ordine de idei de o mare importanță este catalogul cumulativ al publicațiilor din bibliotecile noastre. Munca este uriașă dar ea trebuie îndeplinită treptat. În toate țările, în care munca de informare științifică este organizată, există cataloage cumulative. Noi sîntem abia la început. Bibliotecile științifice au întocmit în colaborare Catalogul cumulativ al periodicelor străine din fondurile lor și materialul se află spre definitivare la Biblioteca Academiei R.P.R.

Pe baza materialului trimis de la cele mai multe biblioteci universitare și științifice din țară, se definitivează de Biblioteca Centrală de Stat și va apare în curînd catalogul cumulativ al cărților străine intrate în țară în acest an și paralel s-a început munca de întocmire a catalogului cumulativ al periodicelor străine intrate în 1957 în bibliotecile noastre.

Coordonarea activității bibliografice nu este posibilă fără cunoașterea mijloacelor de care dispunem în acest domeniu. De aceea, constătuirea a hotărît să se întocmească și multiplice lista tuturor instrumentelor bibliografice (fișiere, cataloage tematiche, liste etc.), create și aflate în bibliotecile științifice din țara noastră. De asemenea, constătuirea a mai hotărît să se întocmească și următoarele lucrări:

Bibliografia bibliologiei românești
Bibliografia lucrărilor bibliologice străine existente în bibliotecile noastre.

— Catalogul cumulativ al enciclopediilor și dicționarilor enciclopedice.

— Catalogul cumulativ al tezelor și lucrărilor de aspirantură.

Importanța acestor lucrări în munca de informare științifică a cercetătorilor, cadrelor didactice și studenților, este covârșitoare. Spațiul nu ne permite să ne oprim mai pe larg asupra acestei probleme — poate că vom reveni cu altă ocazie. Acum subliniem numai că organizarea mai economică a cercetărilor științifice depinde, în primul rînd, de informarea bibliografică pe care bibliotecile o pun la îndemîna cercetătorilor. Numai printr-o informare științifico-bibliografică completă și rapidă se poate evita paralelismul în munca de cercetare și economisi din timpul cercetătorilor. Ori, lucrările de mai sus vor îndeplini tocmai această sarcină și totodată vor duce la lichidarea paralelismului în însăși activitatea bibliografică.

Ultima problemă dezbătută în cadrul consfătuirii a fost a pregătirii cadrelor de bibliotecari. Se știe că în ultimii ani numărul lucrătorilor din biblioteci a sporit, ca o urmare a creșterii sarcinilor bibliotecilor. Pentru a face față acestor sarcini, se impune o continuă calificare a cadrelor de bibliotecari.

În acest sens consfătuirea a propus:

— Organizarea unor cursuri profesionale de 3—4 luni pe centre universitare, pentru bibliotecarii care au mai puțin de 2 ani în munca de bibliotecă; la absolvirea acestor cursuri se propune să se elibereze adeverințe sau certificate corespunzătoare;

— organizarea de cursuri profesionale speciale, pe ramuri de muncă (bibliografi, catalogatori etc.), cu o durată mai scurtă;

— organizarea, în colaborare cu Asociația bibliotecarilor din R.P.R. a unor cercuri de comunicări științifice din domeniul bibliologiei.

Pentru pregătirea cadrelor de nivel superior, consfătuirea a propus organizarea

unei secții de bibliotecari fără frecvență, pe lângă facultatea de filologie. Iar pentru pregătirea cadrelor viitoare s-a propus o secție de bibliotecari pe lângă facultatea de filologie, care să aibă cursuri comune cu celelalte secții ale facultății, iar în ultimii doi ani (ultimele 3 semestre) să facă cursuri de specialitate.

*

Considerăm că prin hotărârile luate, ca și prin propunerile făcute, consfătuirea bibliotecilor din învățământul superior și-a atins scopul. Nivelul înalt la care s-au purtat discuțiile, modul amănunțit în care s-au analizat problemele care au format obiectul consfătuirii ne îndreptățesc să credem într-o cotitură serioasă în activitatea bibliotecilor noastre universitare, în intensificarea muncii și creșterea nivelului ei potrivit cerințelor noi ce revin bibliotecilor universitare în formarea cadrelor de viitori ingineri, tehnicieni, medici, profesori, cercetători în diversele ramuri ale activității științifice din patria noastră.

În zilele de 21—22 iunie a.c. a avut loc la Dresda prima sesiune comună de lucru a bibliotecarilor din Cehoslovacia și Republica Democrată Germană. La sfârșitul sesiunii, participanții au trimis un apel bibliotecarilor din țările de democrație populară în care se spune printre altele: „Discutind problemele comune a țărilor noastre vecine, noi am constatat din nou cât de importantă este o colaborare strânsă în domeniul bibliotecilor între țările socialiste. Considerind această necesitate, ni se pare primordial de a ne înțelege asupra problemelor noastre ideologice ca și asupra măsurilor practice ce trebuiesc luate în vederea unei colaborări mai strinse. Noi nu ne mai putem mulțumi cu întâlniri ocazionale, cu reuniuni sporadice ale bibliotecilor. Pentru aceasta, noi propunem ca, congresul care se va ține la Praga în anul 1958, să fie con-

siderat ca o conferință internațională a bibliotecarilor din toate țările socialiste“.

În numele participanților apelul este semnat de prof. dr. Horst Kunze și Jaroslav Lipovsky.

●
Semnalăm bibliotecarilor apariția în ziarul „Tribuna“ (nr. 25 din 28 iulie a.c., p. 5) a articolului *Biblioteca lui Timotei Cipariu* semnat de Teodor Pompiliu care conține o prezentare a valoroasei colecții de cărți aparținând marelui cărturar transilvănean.

●
În nr. 7 (iulie), 1957, al revistei „Orienturi“ a apărut un interesant articol intitulat *Doi harnici tipografi sibieni: Petru și Ioan Bart* de Radu Albala. Articolul aduce date noi privind activitatea celor doi tipografi sibieni care în perioada 1784—1830 au scos din teascurile lor mai bine de 100 titluri.

DOCUMENTAREA

în slujba învățămîntului superior

Dr. HARIETA POPOVICI

Locțiitor de Director Științific
al Bibliotecii Centrale a Institutului de Medicină
Timișoara

Pe măsura creșterii și dezvoltării Institutului nostru, colectivul bibliotecii și-a dat seama de necesitatea organizării unei activități susținute de informare științifică, care să pună la îndemîna celor interesați, experiența acumulată într-un anumit domeniu, scutindu-i astfel de munca migăloasă de căutare.

Așfel a luat ființă în 1950 serviciul nostru de documentare care de la început a căutat să se ghideze în activitatea lui de cerințele corpului didactic și ale studenților.

Așa se face că, în anul 1950, am trecut la alcătuirea primei bibliografii despre *Cancer*. Principiul în alcătuirea bibliografiei a constat în cercetarea și despoierea tuturor revistelor în limbile română, rusă, germană, franceză, engleză existente în bibliotecă. După ce fișele au fost adunate, a urmat întocmirea fișierelor pe specializări, conform scalei de clasificare zecimală.

În anul 1952, după același sistem, am întocmit bibliografii despre *Tuberculoză*, *Pavlovism*, *Hepatită epidemică* și *Bruceloză*.

Interesul manifestat de corpul didactic și studenți față de bibliografiile alcătuite, lărga cercetare a acestora, au demonstrat utilitatea muncii noastre, dovedind totodată că se impune lărgirea informării științifice și întocmirea de noi bibliografii. În anul 1952, am început bibliografia despre *Diabet*, iar concomitent cu aceasta am lucrat bibliografia *Reumatism* și *Probleme generale de biologie*. În alcătuirea acestora am urmat aceleași principii ca la celelalte bibliografii.

Pentru ținerea la zi a bibliografiilor întocmite, ori de cîte ori sosește în bibliotecă un nou stoc de reviste, ne îngrijim de completarea fișierelor cu articolele cele mai recente privitoare la problemele respective.

În plus, am introdus sistemul de aranjare cronologică a fișelor, ceea ce oferă posibilitatea de a cunoaște problemele cele mai noi în domeniul respectiv precum și rezolvarea lor cea mai actuală.

În anii următori, 1955—1956, am completat informarea științifică în multilateralitatea ei prin bibliografia: *Medicațiile asupra sistemului nervos*. Bibliografia are următoarele diviziuni:

1) *Substanțe cu acțiune asupra sistemului nervos vegetativ*: (Simpatic, Parasimpatic) Adrenalina, Acetilcolina, Ganglioplegice, Nicotina, Atropina, Curara, Anestezice locale, Novocaina, Antitiroidiene, Electrolizi (cuprul, sodiul, potasiul, magneziul, sulful și ape minerale).

2) *Substanțe cu acțiune asupra sistemului nervos central*: Substanțe excitante, Alcool, Camfor, Acizii, Evipan, Narcotice, Eterul, Bromul, Somnoterapia, Clorarul și derivații săi, Barbiturice, Luminalul, Valeriana, Analgezice, Opium, Morfina, Papaverina, Scopolamina, Fișele, în număr de 1.260 sînt așezate în ordinea cronologică la subiectele respective, urmînd scala clasificării zecimale.

În prezent, numărul fișelor bibliografice existente la biblioteca noastră este de 8.320.

Bibliografiile enumerate mai sus nu au putut totuși să satisfacă integral cerințele corpului nostru didactic. Pentru a găsi modalitatea de a răspunde cerințelor cititorilor, în deosebi în problemele majore, am cerut tuturor cadrelor să ne întocmească liste despre cercetările științifice planificate. Obținînd aceste indicații am axat activitatea noastră pe alcătuirea unui index bibliografic pe aceste probleme.

Prin acest index bibliografic s-au înălțurat o serie de deficiențe. Fiind întocmit pe discipline și probleme, el e caracteristic prin aceea că cititorul poate găsi la literele corespunzătoare literatura necesară, cu indicația revistei, a anului de apariție, a numărului și paginajei. Fișele registrului sînt detașabile și se pot introduce file noi, existînd posibilitatea nelimitată de a studia și lărgi bibliografia în cursul evoluției problemei.

În prezent am ales un număr de 60 probleme axate pe materialul de cercetări ale disciplinelor. Unele din acestea sînt urmărite din anul 1952, altele începînd cu anul în care au putut fi găsite în cadrul literaturii existente în biblioteca noastră. Urmărirea lor este în prezent permanentă, completîndu-se la zi, conform noilor apariții. Iată un exemplu din indexul alfabetic:

c) **CARDIOLOGIA**: Coagularea, Colagenă, Colaps, Comă, Congrese, Cortizon, etc. Această problemă are un număr de 200 titluri.

Cercetătorul unei probleme folosește materialul bibliografic, sistematizat în felul arătat mai sus; el își alege poziția care-l preocupă, în vederea întocmirii soluției științifice căutate, adică are baza de documentare direct la sursă. Astfel, interesându-se de problema *Heparinei*, el va găsi în indexul bibliografic, aproximativ 70 titluri de articole în 15—20 reviste în limbile rusă, engleză, franceză și germană.

O altă problemă, a *Hipertensiunii*, dispune de cca. 160 titluri de articole în limbile amintite mai sus.

Datorită posibilităților de documentare într-o serie de probleme ca și faptului că în anumite domenii de specialitate a fost cercetat și fișat întregul nostru fond de reviste de la înființarea bibliotecii noastre (1945), bibliografiile Institutului nostru sînt de un real folos tuturor cercetătorilor științifici din țara noastră. De aceea ne-am gândit că singura posibilitate de a face cunoscut aceste materiale pe o scară mai înaltă ar fi publicarea lor sub forma unui index bibliografic sau de informare științifică.

Ca urmare a muncii depuse pe tărîmul în formării științifice, a crescut în mod simțitor numărul celor ce solicită ajutorul nostru. Uneori biblioteca este anunțată chiar telefonic de a pregăti diferite probleme, așa cum au procedat, de pildă, clinicile: Cl. I-a Medicală, O.R.L., Dermatologie, Pediatrie, etc., precum și diferite laboratoare.

De asemenea, bibliografiile noastre sînt consultate de medicii din orașul și regiunea Timișoara și în special, de cei ce funcționează în centrele muncitorești: Reșița, Anina, etc. Intrucît aceștia din urmă nu sînt/puteau deplasa mereu la biblioteca Institutului nostru, noi am inițiat împrumutarea materialului documentar necesar pe timp de 3—5 zile.

Pe lângă bibliografiile de mai sus, și indexul bibliografic, am propus pentru viitor mărirea numărului grupelor de probleme în ordinea necesității de cercetări științifice ale catedrelor noastre.

Pe baza experienței acumulate în decursul anilor, ne-am dat seama că este necesar ca în fiecare institut de învățămînt superior să se intensifice munca bibliotecilor pe o treaptă mai înaltă în ceea ce privește informarea științifică.

La Institutul de slavistică al universității Humboldt s-a creat un comitet pentru studierea activității lui Maxim Gorki și a operelor sale scrise în Germania, în timpul celor trei ani petrecuți de marele scriitor în această țară. Comitetul și-a propus studierea următoarelor probleme: istoria anilor petrecuți de scriitor în Germania (1906 și apoi 1921—23); traducerea operelor lui Gorki în limba germană; punerea în scenă a pieselor lui Gorki; articolele lui Gorki apărute în ziare și reviste.

Casa lui B. Brecht, urmînd a fi transformată în muzeu, o comisie specială se ocupă în prezent cu valorificarea moștenirii acestuia care constă în aproape 200.000 pagini de manuscrise. S-au găsit fragmente din romanul *Istoria împăratului Julius Caesar*, o dramă socială, schițe pentru drama *Einstein*, poezii, însemnări despre estetică, despre satiră, declarații politice, etc.

Biblioteca populară din Valievo (R.P.F. Iugoslavia) a împlinit anul acesta 100 de ani de existență. Din documentele bibliotecii rezultă că încă în anul 1875 veneau aici reviste în limbile franceză și rusă. De asemenea se constată că biblioteca adăpostea într-o sală, diverse trupe teatrale care cutreierau Serbia. În 1940 fondul bibliotecii era de 1.500 volume. După eliberarea Iugoslaviei, fondul a crescut la 18.000 cărți, iar numărul cititorilor s-a ridicat la 3.000.

Biblioteca funcționează cu patru secții: științifică, de împrumut, cărți străine și secția de copii.

Bugetul pe 1957 este de 2,5 milioane dinari.

Anul acesta biblioteca s-a mutat într-un local modern care-i oferă posibilitatea unei activități și mai bune

În editura „Nip“ din Zagreb a apărut în cursul acestui an *Cartea despre cărți. Istoria scrisului*, de Zvonimir Kalungici.

Organizarea activității BIBLIOTECILOR ȘCOLARE

Ne aflăm în pragul unui nou an școlar. Pe întreg cuprinsul țării s-au făcut pregătirile necesare pentru a asigura elevilor condiții tot mai bune de învățămînt.

Asigurarea acestor condiții reclamă și o bună funcționare a bibliotecilor școlare, a căror activitate a lăsat mult de dorit în ultimul timp. Deschiderea noului an școlar trebuie să aducă o cotitură însemnată în direcția organizării activității acestor biblioteci. O bună orientare în această privință o va constitui apariția apropiată a Regulilor pentru folosirea bibliotecilor școlare, și noile regulamente elaborate de Direcția bibliotecilor din Ministerul Învățămîntului și Culturii privind organizarea și funcționarea bibliotecilor din școlile elementare de 7 ani și case de copii precum și a celor din școlile profesionale, medii, pedagogice și tehnice.

Activitatea bibliotecilor școlare, ca auxiliare ale procesului instructiv-educativ e condiționată, de componența fondurilor de cărți, de măsura în care acestea satisfac cerințele programei de învățămînt. Iată de ce, o primă sarcină ce revine bibliotecilor școlare este de a se îngriji îndeaproape, ca achiziționarea de cărți noi și încheierea de abonamente la presă să se facă ținînd seama în primul rînd, de profilul școlii respective. Pentru aceasta, bibliotecarul trebuie să țină o legătură permanentă cu membrii corpului didactic care să-l informeze asupra cărților necesare programei de învățămînt și lecturii extrașcolare, să urmărească regulat *Bibliografia R.P.R.*, *Cărți, albume, hărți, note muzicale*, buletinele de precomandă, pentru a vedea noile apariții ce trebuie procurate. Numai astfel se va pune capăt situației existente în multe locuri, unde bibliotecarii școlari, neținînd seama nici de programa de învățămînt și nici de cerințele elevilor și ale corpului didactic, au achiziționat cărți la întîmplare, făcînd astfel ca un însemnat fond de cărți să stea imobilizat, în timp ce membrii corpului didactic sau elevii nu găsesc cărțile ce-i interesează.

Se întîmplă că nu totdeauna colectura poate satisface în întregime doleanțele bibliotecilor școlare. Noile regulamente prevăd că, în afară de achiziționarea de noi cărți pe baza contractelor, fondul de cărți al bi-

bliotecilor școlare poate fi completat și prin folosirea schimbului de exemplare de duble cu alte biblioteci sau prin împrumutul interbibliotecar.

Noile regulamente de organizare și funcționare a bibliotecilor școlare stabilesc sarcini precise și în direcția organizării fondului de cărți.

Spre deosebire de vechiul regulament, se indică acum o așezare mai sistematică a fondului de cărți la bibliotecile școlare elementare de 7 ani și case de copii după următoarele grupe: A. Ideologie și politică; B. Științele naturii. Matematică; C. Tehnică-agricultură; D. Literatură; E. Literatură pentru copii; F. Manuale școlare și lucrări de pedagogie; G. Alte materii.

În ce privește bibliotecile școlilor profesionale, medii, pedagogice și tehnice, acestea urmează a face așezarea cărților în rafturi după *Tabela prescurtată pentru așezarea cărților în rafturile bibliotecilor* (anexă la clasificarea zecimală) dezvoltînd grupele după specificul bibliotecii. În bibliotecile care au peste 10.000 volume, așezarea cărților se va face după format.

În legătură cu cataloagele, noile regulamente prevăd obligativitatea pentru bibliotecile școlilor elementare de 7 ani și case de copii, de a întocmi un catalog alfabetic pe fișe sau într-un registru, iar la bibliotecile școlilor profesionale, medii, pedagogice

și tehnice, a unui catalog alfabetic și sistematic.

Un domeniu în care activitatea bibliotecilor școlare lăsa mulți de dorit este cea a evidenței zilnice. Aceste deficiențe vor fi lichidate acum prin introducerea în bibliotecile școlilor elementare de 7 ani și case de citit a *Evidenței zilnice a publicațiilor împrumutate în bibliotecile școlilor elementare de 7 ani și case de copii* și a *Caietului pentru evidența activității bibliotecilor școlilor elementare de 7 ani și case de copii*, iar în bibliotecile școlilor profesionale, medii, pedagogice și tehnice a registrului de evidență a activității zilnice.

În activitatea lor, bibliotecile școlare trebuie să urmărească în primul rând sprijinirea procesului de învățămînt. În acest scop, bibliotecarul are datoria ca, pe baza recomandărilor făcute de membrii corpului didactic, să ajute elevii la alegerea materialului pentru lecturi extrașcolare, sau pentru întocmirea lucrărilor scrise. Biblioteca școlii trebuie să ajute din plin și activitatea diferitelor cercuri ce funcționează în școală, punînd la dispoziție materialul necesar. Trebuie introdusă în practica tuturor bibliotecilor școlare metoda întîlnirilor cu părinții, care va ajuta pe bibliotecari de a urmări felul în care elevii citesc.

Biblioteca școlară trebuie să desfășoare și o largă activitate pentru popularizarea cărților. În afară de anunțarea regulată a corpului didactic și a elevilor asupra cărților noi intrate, bibliotecarul are datoria să iniție convorbiri cu cititorii, recenzii, seri literare, convorbiri pentru aprofundarea celor citite.

O atenție deosebită trebuie acordată în bibliotecile școlare propagandei sistematice a cărților din bibliografia concursului „Iubiți cartea”, în scopul de a mobiliza pe elevi să participe în număr cât mai mare la acest concurs și să devină purtător al insignei „Prieten al cărții”.

Ducerea la bun sfîrșit a sarcinilor multiple ce stau în fața bibliotecilor școlare depinde de bibliotecar, de felul în care acesta știe să-și organizeze munca. Un real ajutor în munca bibliotecarului îl constituie colaborarea strînsă cu membrii corpului didactic pentru completarea fondului de cărți, îndrumarea lecturii elevilor și organizarea diferitelor manifestări de masă. Bibliotecarul școlar trebuie să cointerezeze în activitatea bibliotecii și organizația de U.T.M. sau de pionieri, prin intermediul cărora va atrage

în jurul bibliotecii un colectiv voluntar care să-l sprijine la împrumutul cărților, repararea celor stricate, ca și recuperarea la timp și în bune condiții a cărților împrumutate.

Bibliotecarul școlar trebuie să participe cu regularitate la consiliile pedagogice din care face parte, în fața cărora va prezenta trimestrial o dare de seamă a activității bibliotecilor. Participarea la ședințele consiliului pedagogic, va oferi bibliotecarului posibilitatea de a fi la curent cu problemele de învățămînt și să prevadă din timp necesitatea unor acțiuni.

O bună activitate a bibliotecilor școlare este condiționată și de pregătirea bibliotecarului. Ministerul Învățămîntului și Culturii a luat unele măsuri în această privință, printre care și aceea a participării bibliotecarilor școlari la cursurile de calificare organizate în timpul lunilor de vară în diferite centre din țară. Pentru o mai bună îndrumare a acestora, noile regulamente prevăd obligativitatea bibliotecarilor salariați de a participa la seminariile raionale. Ținînd seama că în majoritatea cazurilor bibliotecile școlilor elementare de 7 ani și case de copii sînt conduse de bibliotecari voluntari, noile regulamente arată datoria bibliotecarilor din școlile profesionale, medii, pedagogice și tehnice de a da un sprijin metodic acestor biblioteci.

Bibliotecarii școlilor nu trebuie să neglijeze nici un moment studiul individual al materialelor care-i pot ajuta la îmbogățirea cunoștințelor lor profesionale. Recomandăm în această privință studierea lucrărilor *Biblioteca pentru copii*, *Literatura pentru copii* și recenta lucrare *Literatura pentru copii și îndrumarea lecturii copiilor* de Ilie Stanciu.

O mare deficiență care împiedică în multe locuri munca cu cartea o constituie lipsa unor condiții materiale corespunzătoare. Aceasta impune conducerii școlilor lichidarea cât mai grabnică a situației nesatisfăcătoare în care funcționează unele biblioteci școlare și asigurarea spațiului și mobilierului necesar bunei activități a bibliotecilor. Totodată, conducerea școlilor trebuie să înceteze de a mai folosi la alte munci pe bibliotecarii salariați și voluntari.

Organizarea activității pe baza noilor regulamente va contribui fără îndoială la o îmbunătățire simțitoare a activității bibliotecilor școlare, făcînd ca aceasta să aducă o contribuție din ce în ce mai simțită în buna desfășurare a procesului de învățămînt.

INSTRUIREA BIBLIOTECARILOR

din raionul Călărași

Buna organizare și desfășurare a concursului între bibliotecile din satele raionului Călărași constituie o preocupare dintre cele mai importante atât pentru secția de învățămînt și cultură cît și pentru biblioteca raională respectivă. În acest scop au fost inițiate o serie de acțiuni menite să antreneze masa bibliotecarilor în concurs și totodată să creeze o opinie publică în sprijinul concursului pe întreaga lui durată.

O măsură demnă de relevat este instructajul organizat sub îndrumarea secției metodice a bibliotecii regionale București pentru a face cunoscute condițiile concursului. Instructajul a avut loc în ziua de 4 august a.c. în sala de festivități a școlii medii din Călărași. Pe lângă 36 bibliotecari de la bibliotecile satești, ale căminelor culturale, caselor de citit și colțurilor roșii din gospodăriile agricole colective din cuprinsul raionului, au mai luat parte, ca invitați, activiști de partid și U.T.M., delegați ai presei locale și numeroase cadre didactice.

Deschizînd ședința de instructaj, delegatul secției de învățămînt și cultură raională a arătat rolul concursului, precum și perspectivele de dezvoltare a muncii cu cartea în raionul Călărași în cadrul acestui concurs. Raionul Călărași se numără printre raioanele regiunii București în care bibliotecile au sprijinit înființarea a numeroase gospodării agricole colective, întovărășiri și cooperative agricole care se dezvoltă continuu.

Prelucrînd instrucțiunile concursului, tov. Constantin Elena, bibliotecar șef, a scos în evidență etapele fixate, subliniind condițiile de participare pentru cele patru categorii de biblioteci: satești, ale căminei culturale, ale caselor de citit și ale colțurilor roșii din G.A.C.

S-a desprins cu precădere importanța sarcinilor ce revin indeosebi bibliotecilor satești, mai ales în ce privește munca de îndrumare metodică ce vor trebui să desfășoare în rîndurile bibliotecilor din raza comunei și a satelor apropiate. S-a subliniat, între altele, obligația căminelor culturale de a organiza schimburi de experiență și acțiuni în colaborare cu bibliotecile colțurilor roșii din G.A.C.

S-a atras atenția că, înainte de intrarea în concurs, bibliotecile sînt obligate să pună la punct evidența; una din îndatoririle lor va fi aceea de a informa biblioteca raională în mod exact asupra activității lor, cu cinci zile înainte de închiderea fiecărei etape.

În cadrul discuțiilor, unii bibliotecari au relevat însemnătatea concursului pentru înviiorarea muncii cu cartea la sate, dat fiind că în cadrul lui sînt prevăzute sarcini concrete ce urmează a fi îndeplinite de către fiecare bibliotecă.

Vorbitorii au ridicat și unele probleme în legătură cu modul cum vor fi duse la îndeplinire sarcinile trasate de concurs. Tov. Vasilescu Gheorghe, de la biblioteca satească din Dragalina, una din comunele mari din raion și un însemnat centru muncitoresc agricol, a ridicat problema necesității de a se populariza concursul în rîndurile cetățenilor din comună. În acest sens a relatat inițiativa Comitetului executiv al sfatului popular al comunei Dragalina care a hotărît convocarea unei ședințe largite cu toți intelectualii, cu deputați și cititori frunțași ai comunei, pentru a se preluca condițiile de participare, pentru ca aceștia să sprijine biblioteca în acțiunile sale.

Un obiectiv principal al concursului îl constituie mărirea numărului de cititori, astfel ca fiecare familie de țărani muncitori să dea cel puțin un cititor pentru bibliotecă. Tov. Neagu Olga, bibliotecara căminului cultural din comuna Rasa, analizând posibilitățile ce le are în acest sens, și-a luat angajamentul de a realiza, încă din primela două etape ale concursului, cel puțin 1000 de cititori din rândurile celor circa 800 de familii de țărani muncitori din comună. În această comună, cititori fruntași din colectivul bibliotecii ca Dima Gheorghe, Nițu Elena, Bragadiru Constantin, țărani muncitori au atras pînă în prezent 260 de cititori la bibliotecă.

După părerea tov. Ghiță Niculae, directorul căminului cultural din comuna Vărești, concursul este bine venit, dat fiind că, condițiile create cadrelor didactice prin cele șase ore de muncă cultural-educativă, le vor da posibilitatea să ajute din plin pe bibliotecari în popularizarea și difuzarea cărții. El a relatat un aspect negativ din comuna sa, unde bibliotecarul nu-a antrenat tineretul în munca cu cartea, deși ei arată dorința în această direcție. În încheiere, el și-a luat angajamentul de a sprijini pe bibliotecar în toate acțiunile sale.

O propunere interesantă legată de stimularea lecturii cititorilor a făcut-o prof. Dumitrescu Florin, bibliotecar școlar, — și anume organizarea de concursuri locale cu premii pentru cel mai bun cititor-țărăni muncitor. Aprecierea în cadrul acestui concurs urmează să se facă în ședință publică, la căminul cultural, nu numai după numărul cărților citite, cît mai ales după felul cum cititorul a știut să-și însușească esențialul din cărți, să le folosească în viață, să le facă cunoscute și altora.

Referindu-se la pregătirea profesională a bibliotecarilor voluntari, tov. Cîndroveanu Hristu, bibliotecarul căminului cultural din comuna Crucea, a propus secției de învățămînt și cultură să organizeze cursuri scurte pentru instruirea acestora, mai ales

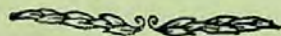
a celor noi numiți, dat fiind accentul ce se pune și pe aspectul organizării tehnice a bibliotecii și a unei stricte evidențe. În continuare, el a cerut bibliotecii raionale să-și intensifice munca de îndrumare metodică și în satele depărtate de reședința raionului, de care s-a ocupat foarte puțin în trecut.

Despre metoda lecturilor în grup și a cercurilor de citit ca principale forme de atragere și dezvoltare a gustului și interesului pentru carte la țărani muncitori s-a ocupat bibliotecara căminului cultural Dragoș Vodă. Ea a arătat că în cadrul acestui concurs va dubla numărul cercurilor de citit pentru a avea astfel posibilități mai mari de a antrena pe țărani muncitori la lectură. Vorbind despre rolul colportajului de cărți și al convorbirilor libere cu țărani pentru atragerea lor la bibliotecă, tov. Fănica Plopeanu a spus că se simte nevoia de a se mări numărul colportajului, antrenînd în această muncă chiar pe cititorii-țărani muncitori. La discuții au mai exprimat diferite păreri și tov. Ionescu Nicolae, bibliotecarul căminului cultural din Dichiseni, Cernea Ion, directorul căminului cultural din Ceacu, Iancu Eva, bibliotecara G.A.C. Dragalina, Florea Irina, bibliotecara G.A.C. „Gh. Dimitrie” Stăncu Elena, bibliotecara G.A.C. din Rasa etc. Toți și-au luat angajamentul de a participa la concurs, mobilizînd în acest scop toate forțele din sat.

Concluziile au fost trase de delegatul secției de învățămînt și cultură care a asigurat bibliotecarii de tot sprijinul ce vor avea nevoie.

Bibliotecarii au plecat de la instructaj hotărîți și însuflețiți de dorința de a face ca acest concurs să atingă țelurile urmărite, contribuind la pătrunderea cărții în toate casele țărănilor muncitori, pentru ca ea să devină un prieten drag, un ajutor în muncă și în viață.

Cu siguranță că astfel pornit, concursul între bibliotecile din satele raionului Călărași va da rezultate dintre cele mai bune

Instrumente bibliografice de muncă

Regulamentul de funcționare al bibliotecilor regionale precizează sarcinile ce revin acestora în munca bibliografică și metodică. Una din sarcinile principale ale secțiilor bibliografice și metodice este aceea de a organiza o amplă muncă de informare bibliografică a cetățenilor din orașul de reședință și a celor din regiune și totodată să facă din bibliotecile regionale centre de îndrumare metodică și bibliografică a tuturor bibliotecilor din cuprinsul regiunii.

În preocuparea acestor secții a stat însă mai mult îndrumarea metodică a bibliotecilor dependente și în mai mică măsură munca bibliografică propriu-zisă, care s-a rezumat la întocmirea sporadică a unor liste bibliografice de recomandare, planuri de lectură pentru anumite categorii de cititori și mai rar fișiere tematice.

Aceste deficiențe au reieșit și din discuțiile purtate în revista noastră în problema activității bibliografice. În afară de unele cerințe îndreptățite ale bibliografilor noștri, ca de pildă apariția unui manual de îndrumare metodic, există o serie de probleme care ar putea fi rezolvate cu mijloacele proprii ale bibliografilor noștri, asigurând astfel o mai bună activitate a secțiilor pe care le conduc. În acest articol ne propunem să ridicăm una din aceste probleme și anume problema instrumentelor de muncă ale secțiilor bibliografice și metodice.

O primă obligație a bibliografilor este de a informa și de a răspunde la diferite cerințe ale cititorilor. În multe biblioteci regionale bibliograful lucrează chiar pe lângă secțiile de împrumut sau sălile de lectură, ca de exemplu la Iași, Orașul Stalin, ceea ce este foarte just; în felul acesta el poate ajuta direct pe cititor cu informațiile de care acesta are nevoie. Este însă îndoielnic ca bibliograful să poată face față tuturor problemelor care se ivesc în munca sa, fără a avea la îndemână o serie de materiale de strictă necesitate.

În bibliotecile noastre regionale există un prețios material de documentare pentru bibliografi. Așa sînt enciclopediile — *Marea enciclopedie sovietică* vol. 1—46; *Marea enciclopedie franceză*; *Enciclopedia oamenilor din lume*; *Enciclopedia României*, etc.; lexicoanele, dicționarele — *Dicționarul limbii ruse* de B. Dal, *Marele dicționar universal Larousse*, *Dicționarul enciclopedic Quillet*,

etc. De asemenea, se mai află *Anuarul cărții din R.P.R. pe anii 1951—1954*, editat sub auspiciile Bibliotecii Centrale de Stat, *Bibliografia R.P.R.* (cărți, albume, hărți, note muzicale); *Bibliografia periodicelor din R.P.R.*; diferite cataloage editate de editurile din țara noastră; colecția *Seria de bibliografii* publicată de Biblioteca Academiei R.P.R., colecția *Mica bibliotecă critică* editată de E.S.P.L.A., diferite indicatoare bibliografice editate de bibliotecile universitare din Cluj și Iași; bibliografii de recomandare și diferite materiale editate de Ministerul Învățămîntului și Culturii în ajutorul bibliotecarilor.

În multe biblioteci regionale acest material este inclus în fondul general, socotindu-se că nu este necesar ca el să fie ținut separat. Această părere greșită duce printre altele la necunoașterea lui de către bibliografi. Ori, o primă sarcină a bibliografului este de a avea în evidență acest material ajutător, de a-l împropăta mereu, de a urmări apariția tuturor materialelor noi bibliografice și metodice și de a le aduce la cunoștința celorlalte secții ale bibliotecii (secția de împrumut, sala de lectură). Este de remarcat că în ultimul timp apar tot mai multe materiale de acest gen, editate fie de Biblioteca Centrală de Stat, Biblioteca Academiei R.P.R., fie de bibliotecile universitare din țara noastră.

Tocmai de aceea se impune în momentul de față, mai mult ca oricînd, ca pentru uzul secțiilor bibliografice și metodice să se alcătuiască un fond auxiliar din toate aceste materiale, care să fie în permanență la dispoziția lucrătorilor secției. La acest fond trebuie adăugate și cite un exemplar din operele și lucrările clasice ale marxism-leninismului (din dubletele bibliotecii); cărți, broșuri, albume, reviste despre munca de bibliotecă, despre scris și carte, istoria scrisului și a tiparului, etc., precum și materiale intuitive și tehnice ca: afișe, panouri, fișe, registre, etc.

Pentru o mai bună evidență a acestui fond, este absolut necesar să se alcătuiască un catalog alfabetic și unul sistematic, care va servi la întocmirea tuturor lucrărilor bibliografice și metodice.

În afară de informațiile bibliografice care se dau zilnic la cererea cititorilor, în activitatea secțiilor bibliografice și metodice a

bibliotecilor regionale intră și întocmirea diferitelor liste de recomandare, tematici pentru acțiunile de masă, materiale metodice însoțite de bibliografii de recomandare, etc.

În această direcție un rol important pentru buna organizare a activității bibliografice trebuie să-l aibă fișierele tematice.

Problema principală a fișierelor este ca ele să fie ținute la zi și să conțină problemele cele mai importante care interesează diferitele categorii de cititori ai bibliotecii.

Deoarece numărul de lucrători de care dispun în prezent secțiile bibliografice și metodice nu permite să se facă prea multe fișiere, ar fi de dorit să se concentreze atențiunea în special asupra celor consacrate problemelor curente legate de specificul bibliotecii și al regiunii.

În general, bibliografiile noastre nu au primit fișierele tematice ca instrumente de lucru, ci le-au limitat la un caracter de campanie. Multe din fișierele, întocmite cu ocazia diferitelor evenimente sau aniversări, și-au pierdut cu timpul actualitatea.

Pentru a satisface cerințele permanente ale cititorilor, bibliografiile se vor orienta în stabilirea tematicii fișierelor potrivit cu componența cititorilor, cu economia regiunii, având în vedere numai acele probleme la care sînt obligați să dea un răspuns sau să îndrumeze pe cititori. Uneori bibliotecile regionale nu sînt în măsură să satisfacă complet și la un nivel înalt toate cerințele cititorilor lor, dat fiind faptul că nici aparatul bibliografic, nici fondurile de cărți, nici colectivul bibliotecii nu sînt create pe măsura cerințelor ce se ivesc în toate domeniile cercetate de cititori. De aceea, în cazurile mai complicate ele trebuie să se adreseze Bibliotecii Centrale de Stat sau bibliotecilor universitare, care sînt în măsură să le ajute în această direcție.

Bibliotecile regionale au nevoie de un minimum de fișiere pe diferite teme social-politice, agrotehnice, economice, de producție, culturale, ale construcției de stat etc., iar în ce privește celelalte domenii de activitate vor întocmi fișiere numai în dependență de nevoile lor reale. Alegînd teme care interesează pe cititorii săi, bibliotecile vor limita numărul fișierelor și vor reuși să le țină la zi.

În general, fișierele tematice nu trebuie să aibă un număr prea mare de fișe, pentru ca mînuirea lor să nu fie anevoioasă. În măsura creșterii numărului fișelor, fișierele trebuie revizuite și scoase fișele acelor materiale care au un conținut depășit sau lipsit de interes pentru cerințele locale.

De un real folos s-a dovedit fișierul articolelor din presă, pe probleme. În unele biblioteci regionale — Iași, Ploiești, Tg. Mureș

— asemenea fișiere s-au întocmit din articolele ziarelor și revistelor mai importante la care sînt abonate. Cu anii volumul acestor fișiere a crescut considerabil, făcînd destul de anevoioasă mînuirea lor. Util ar fi ca aceste fișiere să conțină materiale numai din ultimii 2 ani, întrucît cea mai mare parte a problemelor dezbătute în majoritatea articolelor din presă, se află ogîndite în cărți, despre care se pot obține date din cataloagele bibliotecii. Se înțelege de la sine că nu se poate proceda la fel pentru toate materialele. Amintim, de pildă, că unele documente ale partidului și guvernului care nu au apărut în volum sau articole ale conducătorilor și materialele bibliografice despre acestea, etc., trebuie păstrate mai mult timp.

Dacă fișierul articolelor din presă este eliberat în mod sistematic de fișele de care nu mai au nevoie, el va fi de un volum mai mic, cu un conținut actual și cuprinzător, ușor de mînuit.

O atenție deosebită trebuie să se acorde întocmirii fișierului tematic al lucrărilor (cărți și articole din presă) despre regiune. Despre acest fișier s-a vorbit în numărul 5/1957 al revistei noastre în articolul „Despre problemele bibliografiei despre studiul regiunii”, de George Baiculescu.

Un alt fișier necesar secțiilor bibliografice este cel al recenziilor.

Din constatările făcute la unele biblioteci regionale, reiese că tematica acestor fișiere este foarte vastă; pe bună dreptate se pune însă întrebarea dacă cititorii și bibliografiile folosesc toate materialele din aceste grupaje. Fără îndoială că în activitatea lui zilnică, bibliograful are nevoie de anumite date despre recenziile sau articolele în legătură cu cărți noi apărute. În întocmirea fișierelor de recenzii ei nu au limitat însă alegerea, ci au înregistrat fără criterii de selecționare tot ce a apărut în presă în legătură cu diferite probleme de artă, literatură, etc.

În fișiere se pot clasifica numai recenziile mai importante, ca de pildă: articole despre operele clasicilor marxism-leninismului, articole despre operele militanților politici și sociali din toată lumea, articole și recenzii publicate cu ocazia apariției unor cărți politice și științifice deosebit de importante, recenzii asupra operelor literare în special cele de autori locali, etc. Toate celelalte recenzii se includ în fișierul general al articolelor din presă.

O astfel de selecționare duce la reducerea numărului recenziilor din fișier, care nu trebuie păstrat mai mult de 2—3 ani, cu excepția recenziilor cărților de literatură care pot fi păstrate mai mult timp.

Foarte important ca instrument de lucru pentru bibliografi este fișierul „bibliografia bibliografiei”, care necesită o atenție deose-

bită în întocmirea lui. În acest fișier vor fi oglindite indicatoarele bibliografice, materialele bibliografice importante, cronicile literare din reviste, liste de cărți, etc. Fișierul materialelor bibliografice are un caracter de serviciu, el deservind în primul rând pe bibliografi în ceea ce privește datele, necesare activității lor zilnice.

Nu trebuie uitat însă că un instrument de bază pentru secțiile bibliografice și metodele sunt cataloagele, fără de care nu se poate desfășura o bună activitate bibliografică.

În cadrul bibliotecilor regionale, cataloagele sînt întocmite de secția de evidență și catalogare a cărților, iar fișierele de secția bibliografică.

În general, nu trebuie să existe bariere

între diferitele secții ale bibliotecii regionale. Numai o activitate colectivă, o colaborare strînsă poate să asigure succesul deplin în munca de bună deservire a cititorilor. Pe de o parte secția bibliografică trebuie să ajute la întocmirea cataloagelor și la îmbunătățirea conținutului lor, iar secția de catalogare să contribuie la ținerea la zi a fișierelor.

Intrucît de practica organizării și ținerii la zi a instrumentelor bibliografice ale bibliotecilor regionale din țara noastră nu se poate vorbi încă, rămîne ca pe viitor, pe baza experienței acumulate de aceste biblioteci, să putem dezbate mai pe larg toate problemele care decurg din activitatea de zi cu zi în acest domeniu, pentru a găsi căile pentru îmbunătățirea activității bibliografice.

Organizarea și folosirea documentelor cu caracter local

NICOLAE KISS
bibliograf principal la bibliotecă
centrală rațională Arad

Unele articole din paginile revistei „Călăuza bibliotecarului” s-au ocupat de problema colecționării, organizării și folosirii literaturii de interes local privind studiul unei regiuni, al unui oraș sau raion.

Articolul tov. George Baiculescu *Despre problemele bibliografiei pentru studiul regiunii* („Călăuza bibliotecarului” nr. 5/1957, p. 10) a constituit un început bun pentru introducerea și orientarea bibliografiilor și bibliotecarilor în această muncă științifică.

Încă de la începutul activității sale (1953) secția metodică și bibliografică a bibliotecii centrale Arad, a început să-și organizeze bogatul fond de tipărituri și documente arădene, urmărind crearea unui izvor de documentare locală pentru oameni de știință, cercetători, scriitori, artiști, etc.

În organizarea materialului a fost necesar să se ia în considerare, pe de o parte, localitatea la care se referă, pe de altă parte forma și conținutul materialelor.

Cel mai prețios material al bibliotecii îl formează urbariile comunale ale fostului comitat (județ) Arad, în care găsim documente foarte interesante referitor la situația acestor comune dinainte și din timpul războaielor conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

Într-un loc separat se află manuscrisele celor mai eminente figuri ale vieții literare și științifice din Arad, din secolul XIX și în-

ceputul secolului XX. Aceste manuscrise sînt de interes local atît prin conținutul lor, cît și prin legătura pe care scriitorul a avut-o cu orașul. Găsim aici manuscrisele lui A. D. Xenopol, Fabian Gabor, Csiky Gergely, Márki Sándor, etc.

Un alt grup îl alcătuiesc monografiile orașului, județului și comunelor din județul Arad. Acestea tratează viața fostului județ și a orașului din punct de vedere istoric, social, cultural, economic, geografic, etnografic, administrativ, literar și artistic.

O parte a literaturii de interes local o formează colecția ziarelor și revistelor apărute la Arad în a doua jumătate a secolului trecut, aranjate după titluri și ani.

O altă parte importantă a colecției o formează operele scriitorilor locali și tipăriturile arădene.

Colecția e îmbogățită și cu alte materiale de interes local, ca de exemplu, hărți, albume, fotografii, diplome vechi și sigilii, care constituie un prețios document și servesc ca material de studiu pentru cercetători.

Majoritatea acestui material este catalogat, atît alfabetic cît și sistematic. Există și un catalog aparte despre tipăriturile arădene. Menirea acestor cataloage este să oglindească, în mod centralizat, materialele așezate în diferite locuri și să le prezinte cercetătorilor sub diferite aspecte.

După cum știm, valoarea unei biblioteci nu constă numai în bogăția fondului de cărți, ci depinde și de felul cum aceste cărți sînt folosite de masele largi de cititori și cercetători.

Pentru valorificarea fondului documentar de interes local al bibliotecii noastre, să amintim doar cîteva exemple, din care se vede cum sînt folosite aceste materiale, în ce scopuri și cum sprijină secția noastră bibliografică diferitele instituții științifice din țară și străinătate, și pe unii cercetători, în rezolvarea problemelor lor.

În primul rînd, trebuie amintit ajutorul continuu pe care îl dăcă Muzeului regional din localitate pentru întocmirea diferitelor lucrări științifice.

Iată cîteva cazuri.

Tov. Eugen Glück, Egon Dörner (șefi de secție la Muzeu) și Geza Kovách (profesor) au fost ajutați la alegerea materialului pentru studiul întocmit în colaborare: *Răscoala țărănilor din 1514 de sub conducerea lui Gheorghe Doja în comitatele Arad și Zărand*, lucrare prezentată la sesiunea generală științifică a Academiei R.P.R. din București în anul 1956. Tov. E. Glück, E. Dörner și G. Kovách au mai primit de asemenea informații bibliografice și li s-au pus la dispoziție numeroase documente pentru studiile în legătură cu *Miscările țărănești în comitatul Arad în anii 1890—1907 și Influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie asupra mișcării revoluționare din județul Arad*. Prima lucrare a fost citită și prelucrată la sediinta de comunicări a Bazei de cercetări științifice din Timișoara a Academiei R.P.R. la 5 ianuarie 1957 și aprobată să fie dată la tipar. A doua lucrare, este în curs de întocmire cu ocazia aniversării a 40 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Biblioteca întreține relații științifice și cu Arhivele de Stat din localitate, care studiază, în special, monografiile și manuscrisele arădene. În schimb, Arhivele de stat ne ajută la aprecierea și clasificarea unor documente vechi (stampe, sigilii, diplome și manuscrise).

De la Teatrul de Stat, tov. Iosif Siruț este acela care se folosește îndeosebi de presa locală veche. El cercetează trecutul (istoricul) teatrului arădan. Tov. Dionisie Ficșay, profesor de literatură, se preocupă încontinuu de viața și activitatea scriitorilor locali și studiază îndeosebi moștenirea literară progresistă arădană. El se interesează foarte mult de colecția bogată a operelor scriitorilor locali și de tipăriturile arădene, folosind catalogul care oglindește centralizat și sistematic, acest material.

Mulți cercetători vin și din alte părți să studieze documentele locale. Așa de exemplu, anul trecut, tov. Ludovic Vaida, asistent al Universității „Bolyai” din Cluj, facultatea de

istorie, s-a deplasat pe timp de o săptămîină la Arad și a cerut ajutorul bibliotecii pentru a putea studia problema dezvoltării industriei din Arad, de la sfîrșitul secolului XIX pînă în anul 1920. Ajutorul nostru a constatat în întocmirea unei liste bibliografice de recomandare pe tema cerută, care a cuprins nu mai puțin de 26 de titluri de lucrări de bază (cărți, grafice, etc.).

Documentele de interes local pot ajunge la cercetători și prin împrumutul interbibliotecar. Astfel, în anul 1955, Biblioteca Centrală Universitară din Cluj s-a adresat bibliotecii noastre pentru a obține pentru studiu manuscrisele lui Csiky Gergely, iar în acest an au fost trimise, tot la această bibliotecă, sub formă de împrumut *Comunicările Camerei de Comerț și Industrie din Arad din anii 1890-1900*.

În vara anului 1955 s-a deplasat la biblioteca noastră o delegație de cercetători din partea bibliotecii „Szechenyi” din Budapesta pentru a studia pe baza documentelor, dezvoltarea culturii viței de vie de-a lungul veacurilor, în podgoriile Aradului. Ei au fost serviți cu cele mai prețioase materiale în problema ce-i interesa.

În studiul unei regiuni sau localități, în afară de oamenii de știință pot fi introduși în cunoașterea acestui material de interes local și elevii școlilor medii; aceștia capătă astfel cunoștințe prețioase și ajung, pentru prima dată, în contact cu munca științifică de cercetare. În acest sens, în luna iunie a.c., biblioteca centrală din Arad, în colaborare cu secția de învățămînt și cultură a orașului, au organizat cu elevii școlilor medii de băieți și fete, clasele IX-a — concursul „Drumetuș vesele” pe tema: *Călătorie pe Valea Mureșului*. În bibliografia dată figurau în special documente cu caracter local, pe care concurenții le-au studiat cu un deosebit interes.

Biblioteca noastră a mai popularizat literatura de interes local și prin organizarea de expoziții cu astfel de materiale. De asemenea, am organizat, în anul 1956, o manifestare de masă pe tema istoricului orașului Arad, care s-a bucurat de un mare succes în rîndul cititorilor noștri. Ei au cerut să se mai organizeze astfel de manifestări.

Una din sarcinile cele mai urgente ale bibliotecii centrale din Arad pentru viitor este completarea materialului cu caracter local — și pe baza acestuia — prelucrarea istoriei dezvoltării orașului după 23 August 1944 (din punct de vedere al industriei, agriculturii, culturii, etc.) În acest sens este în curs de întocmire bibliografia orașului Arad.

După cum vedem literatura cu caracter local este unul din domeniile în care o bibliotecă regională sau raională poate atinge nivelul unei biblioteci de specialitate.

Despre munca metodistului

I. LIHACEV

Despre activitatea metodistului sînt puține materiale deși se simte nevoie de acestea. Iată de ce aș vrea să împărtășesc experiența mea în acest domeniu.

Îmi aduc aminte că era în februarie, 1956. Zăpada se topea. Drumurile se înfundau. Cu greu am ajuns într-un sat. Am fost trei care alcătuiau o brigadă a Direcției culturale tinutale din Stavropol pentru controlul activității culturale a instituțiilor din raionul Vorosilov.

În 9 zile de deplasare, brigada a vizitat bibliotecile, cluburile și cinematografele din 6 sate.

Eu am controlat bibliotecile. Bibliotecile aveau puțini cititori și puține cărți citite, în comparație cu anii trecuți. Lipseau cataloagele, evidența lăsa de dorit și nici cărțile nu erau aranjate în ordine.

Ca de obicei, am descoperit greșelile, am arătat lipsurile, am explicat cum să fie înlăturate și mi-am notat în carnet lipsurile constatate.

La terminarea deplasării am ținut la secția culturală raională o ședință în care fiecare membru al brigăzii a arătat observațiile sale.

În martie 1956, secția culturală a raportat Direcției culturale ținutale lipsurile serioase ale instituțiilor culturale. Tovarășii și-au luat angajamentul să le înlătore. Direcția culturală ținută a fost destul de mult criticată pentru faptul că, deși raionul Vorosilov este cel mai apropiat de Stavropol, lucrătorii instituțiilor din ținut le vizitează rar.

După aceasta, lucrătorii bibliotecii de ținut au început să vină mai des în raion, participînd la seminarii. Raionul a fost vizitat și de reprezentanții Direcției culturale.

În ianuarie 1957 m-am deplasat din nou în acest raion, cu sarcina de a controla activitatea bibliotecilor și a le da ajutor în campania alegerilor pentru sovietele locale.

Am găsit aceeași situație. De la terminarea strîngerii recoltei nu mai avuseseră loc la

biblioteci nici un fel de acțiuni de masă; cataloagele lipseau ca și înainte.

Cărei cauze se datora faptul că nu s-a produs nici o schimbare în activitatea lor? E adevărat că le-am vizitat destul de des, le-am dat explicații în legătură cu modul în care să-și organizeze activitatea, dar totul a rămas ca înainte.

De fapt ce puteam să realizăm cu deplasări de o zi sau de două zile? Poți oare să arăți oamenilor cum să lucreze, dacă într-o bibliotecă stai numai trei ore, o jumătate de zi, sau chiar o zi, grăbindu-te să ajungi la altă bibliotecă? În felul acesta ajutorul nostru a fost cu totul neînsemnat.

Am auzit de multe ori cum unii „explicau” în ce constă ajutorul metodic: „Noi trebuie să descoperim greșelile, să le analizăm, să le explicăm. Dar noi nu putem să ducem munca în locul vostru. Singuri trebuie să înlăturați lipsurile.”

De data aceasta m-am hotărît să-mi schimb felul de muncă; nu „să explic și să analizez” ci să și ajut bibliotecile, să organizez împreună cu bibliotecarii acțiunile necesare.

Pornind de la faptul că biblioteca raională este un centru metodic pentru bibliotecile satești, i-am acordat acestuia cel mai mult timp.

La sosirea mea, la 21 ianuarie, am analizat activitatea ei. Situația era destul de slabă. Împreună cu K. L. Bolotova care ținea locul responsabilului, am întocmit un plan de muncă în legătură cu pregătirea și ținerea alegerilor, care a fost aprobat apoi de secția culturală raională și vizat de secția de propagandă și agitație a comitetului raional al P.C.U.S.

Am trecut imediat la desfășurarea muncii conform planului. Am controlat din nou fondul de cărți și constatînd destule lipsuri, am ales cărțile necesare la librăria raională și am organizat două expoziții, una închinată

hotărârilor plenarei C.C. al P.C.U.S. din decembrie și alta alegerilor. În afară de aceasta, am organizat „un colț al agitatorului”.

O dată cu întocmirea materialelor de agitație vizuală am pregătit și acțiuni de masă sirins legate de sarcinile concrete ale raionului.

Deoarece se constatare că S.M.T. din Pelaghiat rămăsese în urmă cu reparațiile, biblioteca V. Savelieva în înțelegere cu mecanicul-șef al S.M.T.-ului a făcut mecanizatorilor o expunere asupra cărților privind repararea mașinilor. Mecanizatorii au fost mulțumiți de expunere. Unii tractoriști s-au și înscris la bibliotecă și au cerut cărți de specialitate. S-a întocmit pentru mecanizatori o listă de recomandare cu titlul Să reducem cheltuielile producției agricole.

În același timp, am luat unele măsuri pentru îmbunătățirea îndrumării individuale a cititorilor. Pentru aceasta s-au ales indicațiile bibliografice, liste de recomandare și s-a arătat bibliotecarilor cum să se folosească de ele. La rândul lor, bibliotecarii le-au recomandat cititorilor și mulți din aceștia au început să consulte materialele bibliografice pentru alegerea cărților.

O atenție deosebită s-a acordat agitatorilor. În sala de lectură și la secția de împrumut s-au întocmit pentru aceștia fișiere cu titlul Ce să citim despre alegerile pentru sovietele locale.

Biblioteca a avut grije și de casele agitatorilor. Acolo s-au trimis bibliotecii mobile precum și liste de recomandare. În calitate mea de metodist am participat la săptămânul raional.

În sfârșit, alegând momentul oportun, împreună cu bibliotecarul bibliotecii raionale am început să întocmim catalogul sistematic. Cred că activitatea este mai valoroasă decât explicarea regulilor de întocmire a catalogului.

Activitatea mi-am încheiat-o prin publicarea unui articol la ziarul raional privind experiența bibliotecilor cu titlul Biblioteca în timpul pregătirii alegerilor, cu unele relații care puteau fi de folos bibliotecarilor sătești.

Cînd deplasarea mea a luat sfârșit, am depus la secția culturală o dare de seamă asupra activității mele, și am plecat la Stavropol.

Cînd faci bilanțul unei deplasări, este nevoie de o concluzie. Am constatat că am avut o activitate destul de bogată. Am vrut să arăt că prin acțiunile organizate bibliotecarii au putut învăța multe. Împreună cu ei am pregătit convorbiri, expuneri, am întocmit liste de recomandare. Am arătat acestor tovarăși cum se poate ține convorbirea, asupra căror probleme trebuie să se operească, ce trebuie să includă în listele de recomandare, le-am explicat de ce trebuie să procedeze astfel și nu altfel, de ce trebuie să includă în plan cu-

tare sau cutare acțiuni. În mod practic am căutat să le arăt cit este de bine să lucrezi după plan, împărțindu-le toate cunoștințele și experiența mea. În acest fel bibliotecarii au învățat în mod practic. Se înțelege că susținând inițiativele lor, am avut și eu de învățat de la ei. Astfel ne-am ajutat unii pe alții.

N-aș putea să spun că totul a mers ca pe roate. Se poate ca unele explicații să nu fi fost destul de bine expuse. Dacă biblioteca va reuși să lucreze în felul în care i s-a arătat, ea va reuși să devină una din cele mai bune. M-am convins că dacă ajută, într-adevăr, pe oameni, ei fac totul repede și bine.

Prin ce s-a deosebit această deplasare de celelalte? Prin aceea că nu am alergat ca să vizitez un număr cât mai mare de biblioteci. Sînd mai mult timp la biblioteca raională, am avut posibilitatea să-i dau un ajutor efectiv.

După mine, rezultatele sînt instructive. Experiența arată că metodistul care se deplasează într-o săptămînă la 7 biblioteci obține rezultate slabe. Dacă vrem să ajutăm bibliotecile, deplasarea trebuie astfel organizată încît să poți rămîne la biblioteca raională 5-7 zile. Se înțelege că depinde și de sarcinile primite. Cîteodată trebuie să vizitezi într-o săptămînă 2 raioane într-o problemă oarecare. Dar despre asemenea cazuri nu vorbesc.

Este foarte important, de asemenea, să ne pregătim bine pentru deplasare. Să studiem cu atenție materialele raionului, problemele lui și să luăm cu noi materiale metodice.

La întoarcere, metodistul trebuie să analizeze bine, pe felii, cum se spune, rezultatele muncii depuse. Nu am să greșesc dacă am să afirm că nu peste tot se face acest lucru. Cîteodată metodistul se limitează la prezentarea unei dări de seamă. Și aceasta nu este suficient.

Metodiștii trebuie să fină permanent legătura între ei. Să se informeze reciproc despre lucrurile noi, despre ceea ce este mai valoros în activitatea bibliotecilor și să-și spună totdeauna părerea în probleme ridicate. Secția metodică trebuie să discute probleme teoretice; aci trebuie să se generalizeze tot ceea ce este nou și valoros în activitatea bibliotecilor.

De multe ori metodiștii lucrează izolat. În asemenea cazuri nu poate exista în cadrul secției metodice — ca să spun așa — atmosfera unei munci creatoare, colective. Să înțelegem că asemenea situații nu contribuie la creșterea nivelului teoretic al metodiștilor. Sînt convins că consfătuirile lunare de lucru ale membrilor secției vor contribui la înlăturarea acestor lipsuri.

După revista Bibliotekar nr. 6/1956

RĂSPÎNDIREA CĂRȚII *in primele organizații socialiste din România*

NICOLAE LIU

II. CARTEA FRANCEZĂ, GERMANĂ, ETC.

Am arătat în unul din numerele trecute ale revistei¹⁾ rolul important jucat de cartea rusă în răspîndirea ideilor înaintate în România și în formația ideologică a cercurilor revoluționare de aci din deceniul 8 al veacului al XIX-lea. Am semnalat caracterul eterogen al ideilor colportate, de la iacobinism sau blanquism la narodnicism și anarhism bakunist, am menționat cîteva dintre căile principale de pătrundere și răspîndire a acestora și am reprodus cîteva titluri.

Înainte de a trece la analiza răspîndirii cărții românești revoluționare, să ne oprim o clipă asupra cărții franceze și germane, care au jucat un rol aproape tot atît de important în cercurile revoluționare din deceniul 8, ca și cartea rusă.

Este știut că, cultura străină a intelectualității noastre era, în acea vreme, în special, franceză. De altfel, cunoașterea relativ restrînsă a altei limbi străine în rîndurile membrilor primelor organizații socialiste a determinat de timpuriu pe conducătorii acestora, să-și pună problema procurării, pe cît posibil, a cărților ruse și în traducere. De aci, de pildă, insistențele din corespondența dusă de N. Zubcu Codreanu în legătură cu procurarea romanului *Ce-i de făcut?* în limba franceză²⁾. În deceniul 8 se manifestă de asemenea o întărire a influenței germane în literatura românească. Între altele, activitatea Junimei din Iași, de pildă dă un impuls însemnat pătrunderii culturii germane în rîndurile intelectualității românești.

Deceniul 8 coincide cu o întărire a influenței lui Marx și Engels, ca și a altor ideologi germani în mișcarea socialistă internațională.

Pătrunderea ideilor socialismului utopic francez în România data încă dinainte de

1848; revoluția de la 1848 dăduse impuls răspîndirii lor. Dar acestea fuseseră uitate și mulți dintre conducătorii politici care cochetaseră pînă atunci cu asemenea idei, ca Brătianu sau C. A. Rosetti, s-au lepădat de ele propovăduind liberalismul burghez.

De aceea, una dintre sarcinile de seamă pe care și le-au impus conducătorii cercurilor revoluționare din deceniul 8 a fost popularizarea ideilor unui Saint Simon, Fourier, Campanella și a biografiilor „martirilor socialismului”: Babeuf, Saint Simon, Cernișevski, Blanqui, Delecluze, Vermorel, Flourens, etc. socialiști utopici francezi și italiezi, democrați revoluționari ruși, conducători ai Comunei din Paris³⁾. La acestea trebuiau să se adauge literatura beletristică cu conținut socialist sau democratic, lucrările de popularizare a ideilor socialiste sau de istorie a socialismului.

Lată de pildă, care erau cărțile și metodele de răspîndire a ideii „revoluției sociale”, în rîndurile „tineretului studios” — dal luindă asupra antrenării acestuia în cercurile secrete revoluționare, după model narodnic, își îndreplau mai ales privirile conducătorii acestor cercuri. Sugestiile aparțin lui N. Zubcu Codreanu și le găsim într-o scrisoare adresată de acesta din București, la 12 august, probabil 1875, în limba rusă, se pare doctorului Russel:

„Cu cît mai mult trăiesc în România, cu atît mai mult mă conving că poporul muncitor român nu poate constitui în nici un caz o bază *mai nesigură* pentru propovăduirea revoluției sociale decît alte popoare europene, în rîndurile cărora a început de acum această propovăduire... Dar dacă mă conving într-o măsură tot mai mare că muncitorii de aici prezintă o bază favorabilă pentru propovăduirea revoluției socialiste, în schimb cu cît trăiesc aici mai mult, mă conving tot mai mult că actualul tineret studios de la universitate nu este nicicum de așa natură, ca din rîndurile lui să

1) Vezi *Căluza bibliotecarului*, 1957, nr. 7, p. 22—24.

2) Vezi răspunsul dr. Russel în *Documente privitoare la istoria Romîniei. Războiul pentru independență*. vol. I, partea I, p. 630.

3) Vezi dr. Russel: *Un studiu psihiatric*, Iași 1880, p. 28 și urm.

poată ieși oameni de treabă. Desigur, nu pot spune același lucru despre tineretul din școlile secundare. Pentru ei aș dori să găsesc cărți bune în limba franceză, deoarece ele nu există în limba română. În această privință poți să-mi fi probabil de mare ajutor. Scrie-mi și trimite-mi titlurile tuturor cărților în limba franceză pe care le consideri bune, care sînt astfel scrise ca, în ce privește conținutul și limba lor, să fie înțeles de tineretul, care se aseamănă cu elevii de liceu și seminariștii ruși. Scrie-mi dacă există în limba franceză operele lui Lassalle, romanele lui Spielhagen, Schweitzer și alte cărți asemănătoare lor? Cum se pot procura în limba franceză acele articole care traduse în limba rusă alcătuiesc cartea *Dezvoltarea istorică a Internaționalei*. În general pentru tinerii români sînt deosebit de necesare cărți care să dovedească limpede, irezistibil de convingător și cu pasiune, că „Liberalismul nu poate aduce majorității membrilor societății o satisfacere normală a necesităților omenești”. Cărți ca acelea ale lui Lassalle ar fi o adevărată comoară pentru „fragedul” tineret de aici. Comunică-mi de asemenea adresele și costul înainte de toate al celui mai bun ziar socialist francez în general și în al doilea rînd, al celui mai nimerit în ce privește nevoile tineretului nostru.”

Tot din arhiva doctorului Russel face parte și o listă de asemenea cărți și perioade întocmite probabil ca răspuns la scrisoarea de mai sus, cu următorul conținut:

„Cărțile care pot fi obținute
Sufragiul universal de Brousse
Statutele Internaționale
Asupra rasei cavaline, de Le François.
(almanah) edițiile populare ale „Buletinului” pe ultimul an
A 3-a înfringere a proletariatului, de Malon — 4 fr.

Școlile socialiste, de Malon — 4 fr.
Istoria proletarilor de Haios — 16 fr.
Dușmanii Internaționalei de A. Claris — 1 fr. — 25

Cele opt zile ale mele în dosul baricadelor, de Lissagaray”

Pe verso se află:

„Adresa ziarelor socialiste:

„Bulletin”

François Floquet, Grande Rue, 143, le Locle (Elveția)

„L'ami du Peuple (Amicul poporului)

Strada Madeleine, 3, Liège, Belgia

„Le Mirabeau”

4) Documente privitoare la istoria României Războiului pentru independență. vol 1., p. 1. pag. 683 și urm.

Verviers (Belgia) Bragard Gallet, r. St. Antoine⁴⁾

Adăugăm că în lucrarea despre care am mai amintit, același dr. Russel recomandă detractorilor mișcării revoluționare la 1880 „mai cu seamă ziarului „Timpul” din București, care pretinde că socialismul vine din ignoranță în economie politică și sociologie” cărți ca acelea ale lui Marx: *Das Kapital*; Dühring — *Sämtliche Werke*; Cernișevski — *L'Economie politique jugée par la science*; Lassalle — *System der erworbenen Rechte* și *Sämtliche Werke*; Malon — *L'Histoire du socialisme*; Schäffle — *Quintessence du socialisme*; Richter — *Jahrbuch des Sozialwissenschaft und Sozialpolitik* etc.⁵⁾

Din recomandările de mai sus se desprinde nu numai imaginea confuziei ideologice din rîndul conducătorilor primelor organizații socialiste (Marx alături de Dühring, reprezentantul filistinismului german în ideologia socialistă) dar și prestigiul tot mai mare de care se bucură creatorul socialismului științific și opera sa fundamentală în rîndul aceluiași conducători.

Într-adevăr, dacă insuccesele acțiunii în „popor” în mijlocul țărănimii, determinase pe mulți dintre narodnicii din Rusia, la mijlocul deceniului 8, în fața succeselor Internaționalei și ale mișcării muncitorești din Europa Occidentală, să-și îndrepte privirile asupra clasei muncitoare și asupra operelor lui Marx și Engels, acest fenomen se va reflecta și în primele organizații socialiste din România. În prima jumătate a deceniului 8 de pildă, socialismul lui Proudhon, datorită desigur și influenței puternice a lui Bakunin în rîndurile revoluționarilor ruși emigranți, se bucurase de mare prețuire în cercurile revoluționare românești. Aceasta se datora nu numai lucrării sale asupra proprietății, ci și unor lucrări în alte domenii (vezi de pildă frămîntările pe care le provoacă părerile acestuia despre artă în mintea lui Eugen Lupu, unul dintre cei dinții făuritori ai unei organizații socialiste la noi). Venirea în țară a unor emigranți ca dr. Russel, care îl cunoscuse probabil personal pe Marx, deoarece a luat cuvîntul alături de acesta la Londra, în 1875, cu ocazia comemorării revoluției poloneze din 1863, va face ca spre sfîrșitul deceniului, ideile socialismului științific să pătrundă tot mai puternic e drept, deocamdată mai ales

5) dr. Russel, op. cit., p. 21

în domeniul economiei politice. În această epocă, în care liberalii se prosternau în fața capitalismului occidental pe care îl idealizau și căruia îi ascundeau părțile negative, prezentându-l ca ideal pentru bunăstarea tuturor și armonia între clase, una dintre sarcinile principale pe care și le purtea N. Zubcu Codreanu, dr. Russel și alți conducători ai cercurilor secrete socialiste, era combaterea acestor aserțiuni ale propagandei liberale. În Rusia revista „Sovremennik“ publicase primele lucrări de Marx și Engels, iar *Capitalul* apăruse în limba rusă încă în 1872. Nu e de mirare deci, că în demascarea capitalismului, în lucrarea sa *Despre stat, proprietate și familie*, N. Zubcu Codreanu se va inspira din lucrările lui Marx și Engels și între altele din *Capitalul*. Și că programul expus la sfârșitul cărții sale de dr. Russel este în bună măsură ecoul aceleași orientări.

Tot acum, conducătorii cercurilor revoluționare se gândesc la popularizarea lucrărilor lui Marx și Engels, nu numai a ideilor lor, în mijlocul membrilor de rînd. Astfel, dintr-o scrisoare a lui Zamfir C. Arbure care se găsea în această epocă în Elveția, către dr. Russel, aflăm că cel dintîi i-a trimis celui de-al doilea „două broșuri“ *Das Kapital und die Arbeit* (*Capitalul și munca*) a lui Most și *Quintezenz des Sozialismus* (Chintesența socialismului) de prof. Scheffel ca să le cerceteze. „În curînd îți voi trimite și lucrarea lui Caffiero *Capitalul*, la fel pentru popularizarea lui Marx, cu privire la care lucrez însuși Marx s-a pronunțat laudabil. Această lucrare o citesc eu însumi în prezent și o găsesc mult mai bine scrisă decît broșura menționată mai sus a lui Most. Acesta vrînd să păstreze savantismul formei, nu și-a îndeplinit misiunea prin aceasta, adică n-a expus în mod popular opera lui Marx, ci numai a rezumat-o, pe cînd Caffiero a scris într-adevăr o broșură pentru cititorul mijlociu“. În continuare, Zamfir Arbure îi propune dr. Russel să însărcineze pe frații Nădejde cu traducerea uneia dintre aceste broșuri de popularizare a *Capitalului lui Marx*, sau aceea a lui Most sau a lui Caffiero și se angajează să procure fondurile bănești „pentru tipărirea acestei lucrări în două mii de exemplare“.

Deplasarea atenției spre socialismul științific se reflectă și în propunerile de abonament la publicațiile periodice. Alături de revista de nuanță anarhistă „Le travailleur“ a lui Elisee Reclus, din al cărei comitet de redacție făcea parte și Zamfir C. Arbure, sau

de alte publicații anarhiste ca „La Revolté“, „Nettuno“ etc., crește interesul pentru „Vorwärtz“, organul socialiștilor germani și pentru alte reviste socialiste, care popularizau ideile lui Marx și Engels.

Dar ca și în cazul cărților ruse, în cercurile revoluționare din deceniul 8 s-a răspîndit nu numai literatură pătrunsă de idei democratice, revoluționare, socialiste. În lupta împotriva misticismului și superstițiilor cărțile lui Camille Flammarion în domeniul astronomiei și mai ales tezele lui Darwin și a discipolului său Ernst Heckel în domeniul biologiei și al științelor naturii sînt cu apringere discutate în ședințele primelor organizații socialiste. Opera economiștilor englezi Adam Smith și Ricardo, una dintre sursele marxismului în domeniul economiei politice, fusese cunoscută și studiată de unii conducători ai cercurilor socialiste încă din Rusia. Membrii primei organizații socialiste din Iași N. Zubcu Codreanu le recomandă, pe lingă cartea capitală a lui K. Marx, sau scrierile lui Bakunin și pe cele ale lui Spencer, Taine, Le François etc.⁶⁾. Căutînd să trezească astfel gustul pentru idei înnoitoare în rîndul acestora. Caracterul eterogen al unor asemenea recomandări, în care nu se făcea deosebire între ideologia socialistă, cea anarhistă sau cea a unor teoreticieni bîrghezi, explică desigur, în bună măsură de ce lucrările filozofului idealist Spencer în domeniul educației, sau ale lui Taine în domeniul filozofiei artei și criticii literare le vom găsi fie apreciate în lucrările lor de C. Dobrogeanu-Gherea sau I. Nădejde, fie la loc de cinste în rafturile bibliotecilor din mișcarea muncitorească, de la sfîrșitul veacului trecut.

Mijloacele de răspîndire a cărților străine erau în bună măsură aceleași ca în cazul cărții ruse. Popularizarea lor se făcea prin corespondență, prin presa străină și odată cu apariția primelor organe de presă ale cercurilor din România și prin coloanele lor.

Erată. În articolul *Răspîndirea cărții în primele organizații socialiste din România* apărut în nr. 7, la p. 22 coloana 1 penultimul rînd se va citi: „1) Vezi *Studii și cercetări de bibliologie*, I“; la pag. 23, coloana 2 penultimul rînd „1877 de doctorul C. Stăuceanu în odaia sa de la spitalul de copii din str. Diaconeselor“; iar la p. 24 rîndul 29 de sus în jos se va citi „*For sociale de Flerovskî; Țăranii și Rusia*“.

6) Vezi Zamfir C. Arbure, *op. cit.* p. 218.

NORMALIZAREA REGULILOR de CATALOGARE

Stadiul actual al lucrărilor în diferite țări și pe plan internațional

V. CINDEA

Aspectele pe care le prezintă azi vechea problemă a coordonării (ca să evităm cuvântul unificare) regulilor de catalogare și laturile sub care este abordată ea în diferite țări, cere să se țină seamă de următoarele principii: economie de energie și evitarea eforturilor paralele sau contrarii precum și colaborare internațională, activitate care înseamnă: coordonare, acord asupra scopurilor, comunitate și raționalizare în metodele aplicate pentru atingerea acestor scopuri.

Lipsa de unitate în descrierea publicațiilor duce, pe plan intern, la risipă de energie și timp, dificultăți de colaborare între biblioteci (pentru cataloage colective, împrunut interbibliotecar etc.) greutăți în redactarea bibliografiilor și în activitatea documentară în genere. Pe plan internațional, sînt de întîmpinat aceleași neajunsuri agravate, într-un grad și mai ridicat. Aceste prejudicii s-au calculat în ore, zile și ani de muncă risipită. Consecințele lor defavorabile pot fi întrevăzute în comparație cu avantajele unei tehnici și unor metode comune de lucru care ar permite imprimarea și schimbul internațional de fișe, întocmirea ușoară de cataloage cumulative, o accelerare și o perfecționare neîncetată a documentării și informării științifice. Bibliotecarii mai entuziaști vorbesc de necesitatea uniformizării regulilor de catalogare, alții despre codificarea lor. Cei mai modești au propus numai revizia regulilor în vigoare, normalizarea și coordonarea lor internațională.

Iată de ce, Federația Internațională a Asociațiilor de bibliotecari a inclus între chestiunile permanente, o problemă pe care toate congresele de bibliologie au dezbătut-o în ședințele lor.

O comisie internațională a regulilor de catalogare întreprinde, în cadrul F.I.A.B. studii și consultări cu comisiile naționale, asupra cărora se fac dări de seamă și

discuții cu prilejul reuniunilor anuale ale Consiliului. În septembrie 1956, în cadrul reuniunii de la München, a reieșit că discuțiile internaționale continuă în mod satisfăcător și că activitatea comisiei trebuie dezvoltată. O serie de probleme cuprinse în raportul comisiei (sursa vedetelor de catalog; necesitatea de a controla trimerile duble; vedetele numelor geografice; schimbările de nume) au fost rediscutate. Raportul cuprinzînd stadiul lucrărilor de coordonare a fost supus discuției grupelor naționale.

În speranța unui acord internațional, comisia permanentă încearcă, de la an la an, să apropie în discuțiile sesiunilor Consiliului F.I.A.B., puncte de vedere foarte variate, în problema regulilor de catalogare.

Orice problemă adusă în discuția delegațiilor din diferite țări trebuie să reprezinte un punct de vedere național bine definit. De aceea este importantă soluționarea mai întâi pe plan intern, a problemei respective. Care este stadiul normalizării regulilor de catalogare în țările în care se desfășoară o activitate în această direcție?

În Uniunea Sovietică, studiul și perfecționarea regulilor ce se aplică azi¹⁾ au fost încredințate unei Comisii interbibliotecare de catalogare de pe lângă Ministerul Culturii al R.S.F.S.R. care cuprinde reprezentanți ai diferitelor tipuri de biblioteci, ai institutelor bibliografice și de învățămînt. Obiectul lucrărilor acestei comisii care utilizează, în debaterile ei, un bogat material furnizat de experiența bibliotecarilor din întreaga țară este bine stabilit: pregătirea ediției a 2-a a regulilor unitare²⁾. În elaborarea acestei ediții, Comisia pornește de la următoarele principii, definitorii pentru vederile sovietice asupra rolului și naturii cataloagelor de bibliotecă:

1. Descrierea trebuie să cuprindă toate caracteristicile esențiale ale cărții (date biblio-

grafice, indicații asupra conținutului lucrării și asupra publicului căruia i se adresează).

2. Descrierea trebuie prescurtată și simplificată, prin eliminarea regulilor complicate, nejustificate de experiență.

3. Catalogul să fie cât mai comod de consultat cu putință.

Caracteristică regulilor sovietice este preocuparea unei ajutări ample și permanente a cititorului pentru găsirea și aprecierea unei lucrări. Mai mult decât un indicator, catalogul e un îndrumător, un instrument de documentare și de orientare cu caracter foarte larg, științific, politic și cultural.

Bibliotecarii francezi doresc normalizarea regulilor de catalogare. Asociația Franceză de Normalizare (Afnor) conduce ancheta publică asupra regulilor pe care le redactează Comisia codului de catalogare, încă din 1945. Comisia se ocupă numai de regulile de catalogare curentă (elementare, pentru biblioteci mici și mijlocii,³⁾ și pentru marile biblioteci, în curs de elaborare). Aceeași preocupare a unei descrieri complete și simple în același timp, a realizării unei fișe de bază unitare multiplicată și valabilă pentru toate tipurile de biblioteci animă și pe bibliotecarii francezi. Multiplicarea fișelor (se cataloghează centralizat de pe acum publicațiile în curs și colecțiile, pentru bibliotecile universitare și municipale) este, de altfel, singura măsură care va putea permite aplicarea regulilor revizuite în bibliotecile cu cataloage voluminoase redactate după reguli vechi.

Comisia pentru problemele de catalogare creată în 1952 în RDG se preocupă, în primul rând, de revizuirea *Instrucțiunilor prusiene* vechi de o jumătate de veac pentru unificarea regulilor aplicate în marile biblioteci enciclopedice. Este vorba deci numai de o primă etapă, prudent parcursă, procedeu explicabil într-o țară cu o asemenea lipsă de unitate în descrierea publicațiilor.⁴⁾ Revederea *Instrucțiunilor* este în curs și în RFG unde un comitet de catalogare, creat în 1949 a și proiectat modificarea paragrafelor 1—14, cu aceeași preocupare de a găsi reguli mai generale și mai largi. Discuțiile în Germania continuă și se poate prevedea că ele vor fi lungi și pasionale.

O unitate de vedere asupra scopului cataloagelor de bibliotecă nu există încă nici între bibliotecarii americani. Discuțiile sînt duse de aproape douăzeci și cinci de ani și rezultatele atinse sînt mai degrabă rodul unor prudente concesii reciproce, decât al unui acord, destul de îndepărtat pe cât se pare. Comitetul creat în 1954 de A. L. A. (Asociația Bibliotecarilor Americani) pentru conducerea discuțiilor privind revizia regulilor de catalogare, a pornit la drum prin examinarea următoarelor principii care ex-

primă foarte bine punctele de vedere din care privesc bibliotecarii din S. U. A. problema catalogării:

1. Un catalog trebuie să servească în mod esențial la găsirea unei anumite lucrări în colecția bibliotecii și nu este decît, în chip accesoriu, un instrument de documentare. (Deci: catalogul nu cuprinde decît informațiile strict necesare găsirii unei lucrări de un autor, sau cu un titlu cunoscut).

2. Principiul economiei trebuie să domine în elaborarea catalogului, dar numai pînă la punctul în care devine evident că aplicarea unui astfel de principiu riscă să ducă la pierderi de timp în căutarea referințelor utile.

3. În revizia regulilor de catalogare nu trebuie să se țină seamă de munca pe care o poate implica reorganizarea cataloagelor actuale.

4. Regulile propuse se aplică la clasarea pe autori și titluri și trebuie să permită întocmirea de cataloage pe autori și titluri înglobînd toate categoriile de lucrări din care se compun colecțiile.

Discuțiile purtate în cadrul conferinței anuale a Școlii superioare de bibliotecari din Chicago (iunie 1956)⁵ au pornit de la principiile de mai sus. Pe marginea lor s-a confruntat opinia tradițională, datînd dinaintele de Parizzi, a căutării vedetelor „naturale” (adică a cuvîntului pe care îl relevă și îl impune însăși foaia de titlu a cărții), și la care cititorul va apela în mod firesc cu opinia că tendințele cititorilor fiind prea diverse și adesea nelogice, trebuie să le preferăm un sistem propriu de clasare a fișelor pe care cititorii să fie obligați să-l cunoască pentru a se orienta în cataloage. Ceea ce a adus, însă, îmbucurător conferința din Chicago este preocuparea de a asocia discuțiile naționale cu eforturile de coordonare a regulilor pe plan internațional.

În Polonia, revederea instrucțiunilor din 1946 (care modificau pe acelea ale lui Josef Grycz din 1934), tînde la redactarea de instrucțiuni separate pentru marile biblioteci științifice, bibliotecile științifice de specialitate, și cele de lectură publică, ceea ce presupune descrieri mereu mai simplificate. Primele două categorii de reguli se elaborează la Biblioteca Națională din Varșovia, a treia de către Direcția centrală a bibliotecilor. Tendința este, ca peste tot, redactarea unor reguli cât mai simple, în raport cu profilul și funcțiunile bibliotecii care le aplică.⁶⁾

Necesitatea unei normalizări era deosebit de urgentă în Japonia, unde cele trei coduri de catalogare a publicațiilor chineze și japoneze (1934, 1942 și 1943) nu satisfăceau,

creind, totodată, o mare diversitate în cataloagele diferitelor biblioteci⁷⁾. Noile reguli (*Nippon Mokuroku Kisoku* = Codul japonez de catalogare, 1952 cu un supliment cuprinzând exemple și lămuriri, 1954) se inspiră din regulile A. L. A. și ale Bibliotecilor Congresului și Vaticanului. Pentru publicațiile europene se aplică regulile acestor două biblioteci. Fișele imprimare la Biblioteca Dietei Naționale răspund noile reguli în bibliotecile japoneze, care în cea mai mare parte nu și le-au însușit încă.

Din cele de mai sus, se poate constata că în majoritatea țărilor din lume principalul conflict în elaborarea cataloagelor este acela dintre concepția erudită și cea populară; dintr-un repertoriu ermetic, rezervat unei restrinse categorii de cunoscători ai regulilor complicate de descriere, catalogul trebuie să devină un auxiliar al cititorului, pregătit să răspundă la întrebările oricât de variate și neașteptate puse de el, independent, deci, de normele clasice, „științifice”, de descriere a unei publicații, norme pe care cititorul nu trebuie să fie obligat să le cunoască⁸⁾.

Această tendință s-a putut impune și în țări conservatoare, care nu oferă climatul cerut unor reforme în sens democrat, ca Spania. Ediția din 1945, revizuită întrucâtva din 1902 (versiune italianizantă a primelor instrucțiuni spaniole, din 1837 și 1882) a însemnat totuși un triumf al concepției populare asupra celei erudite și numai caracterul nereprezentativ al Congresului ibero-american de la Madrid, 1952, a împiedicat generalizarea noilor reguli în toate țările de limbă spaniolă⁹⁾.

După apariția proiectului de *Reguli unitare de descriere a publicațiilor*, publicate de Direcția Bibliotecilor din Ministerul Culturii în 1953, discuțiile bibliotecarilor din țara noastră au îngăduit revederea lor și pregătirea unei ediții noi în curs de apariție. În afara observațiilor bibliotecarilor din București și provincie, publicate în *Călușu bibliotecarului*¹⁰⁾ propuneri de îmbunătățire a regulilor s-au făcut în cadrul unui colectiv restrâns, însărcinat cu studierea lor de către Comisia științifică consultativă și cu prilejul ședinței organizată de Comisie în același scop. Concluziile pe marginea discuțiilor au apărut tot în *Călușu bibliotecarului* la sfârșitul anului trecut.¹¹⁾

Din cuprinsul acestor concluzii, pe care spațiul nu ne îngăduie să le reproducem, se degajă opinia bibliotecarilor de la noi în legătură cu cataloagele: „Ele sînt întocmite în primul rînd pentru cititori și numai în al doilea rînd, servesc și ca instrumente de documentare”. Trebuie de asemenea subliniată tendința aplicării unei descrieri unitare,

pentru publicațiile asemănătoare, în bibliotecile de orice tip (idee nempărțășită integral de catalografii bibliotecilor științifice cu tradiție). Mai accentuat ca în alte țări, la noi s-a vorbit de *unitatea* regulilor de catalogare, ca un postulat al economiei de energie și material, al rapidității, ordinei și metodei în organizarea cataloagelor.

★

Stadiul actual al lucrărilor desfășurate în diferite țări și pe plan internațional, privind coordonarea regulilor de catalogare arată că un drum lung trebuie încă parcurs pînă la obținerea unor soluții comune. Cîteva elemente pozitive sînt, totuși, întrunite: 1. toți bibliologii sînt de acord asupra necesității coordonării (poate chiar a codificării?) internaționale; 2. discuțiile internaționale prezintă prilejuri excelente de cunoaștere și confruntare a opiniilor diferitelor curente, fapt care duce la întărirea unei colaborări pe planuri, în realitate, mult mai largi, decît tehnica propriu-zisă a catalogării; 3. în sfîrșit, poate că eforturile de pînă acum îngăduie organizarea unei conferințe internaționale asupra noțiunii de autor colectiv în care, după cum se știe, școala anglo-saxonă și cea germană se situează pe poziții atît de diferite, ținînd seama de concepțiile recente ale celei din urmă, mai tradițională, decît mai prudentă în revizii și modificări.

NOTE

1) *Edinie pravila po opisaniu proizvedenii peciati dlia bibliotecnih katalogov* /Reguliile unificate pentru descrierea imprimatelor în cataloagele de bibliotecă/, Moscova, 1949—1954, la care se adaugă regulamentul regulilor aplicate în bibliotecile mici și pentru repertoriile bibliografice, ed. 2-a, Moscova, 1954. Despre problema regulilor unitare vezi numeroasele articole ale lui G. G. Firsov, E. A. Novikova, V. A. Vasilievskaja, L. P. Tihomirova etc. publicate în *Sovetskaia bibliografiia* și în *Bibliotekar*, 1951—1957. O dare de seamă a Comisiei interbibliotecare asupra stadiului lucrărilor, (cu o bibliografie pînă în 1955), în *Bull. UNESCO Bibl.*, XI, 1955, nr. 11—12, p. 241—244: *La révision des règles de catalogue en Union Sovietique*.

2. Ed. este în curs de apariție. Cf. *Sovetskaia bibliografiia*, t. 44, 1956, recenzie la regulile de descriere a publicațiilor străine, publicate în 1956.

3) *Les instructions sommaires* pentru aceste biblioteci au fost publicate (*Bull. UNESCO. Bibl. X. 1956, nr. 7 p. 159—161*; Paule Salvan, *La révision des règles de catalogage en France*).

4) V. art. lui Joris Vortius, *Din activitatea comisiei bibliotecare privitoare la problemele de catalogare, Călușa bibliotecarului*, 1956, nr. 7, p. 34—35 (trad. din: *Aus der Arbeit der wissenschaftlichen Bibliotheken in der D.D.R.*) și *Révision des règles de catalogage en Allemagne*, în *Bull. UNESCO Bibl. IX*, 1955, nr. 4, p. 76—77.

5) Asupra reviziei regulilor de catalogare în S.U.A., vezi articolele lui Wyllis E. Wright, *La normalisation des règles de catalogage aux Etats Unis*, *ibid.*, nr. 7, p. 140—142 și A. A. Chaplin, *La conférence de Chicago sur le catalogage*, *ibid.*, XI 1957, nr. 4 p. 85—87.

6) W. Bienkowski, *Révision des règles de catalogage en Pologne. ibid.*, IX, 1955, nr. 10, p. 216—217.

7) Naro Okada, *Révision des règles de catalogages au Japon, ibid.*, p. 217—218.

8) Problema este rezumată în titlul comunicării pregătită de autorul acestor rânduri pentru Sesiunea XXII-a a Consiliului F.I.A.B. de la München (septembrie 1956) *Descrieri complete și unitare sau descrieri simple și variate? Noi propunem o fișă de bază completă și unitară redactată și imprimată centralizat și difuzată în toate tipurile de biblioteci și, pentru aceeași publicație, fișe de trimitere de la toate formele sub care publicația poate fi căutată de cititor.*

9) Despre revizia regulilor de catalogare în Spania, v. *Bull. UNESCO Bibl. XI, 1956*, nr. 1, p. 10.

10) G. Șerban, *Cataloagele și cititorii, Călușă bibliotecarului*, 1956, nr. 1, p. 24—26, răspunsul V. Cimpoca, *ibid.*, nr. 2, p. 35—37; C. Comorovski, *Regulile universitare și descrierea publicațiilor periodice*, *ibid.*, nr. 6, p. 30—32; M. Tomescu, *Definiția regulilor de descriere a publicațiilor*, *ibid.*, nr. 8, p. 33—36; V. Cimpoca, *În legătură cu noile reguli de descriere a publicațiilor*, *ibid.*, nr. 10 p. 35—37. v. și C. B., 1956, nr. 5, p. 24—26 și nr. 7, p. 27.

11) Nr. 11, p. 33—34.

Direcția teritorială a caselor de odihnă din cadrul Ministerului Sănătății din R.S.F.S.R. a organizat un seminar cu bibliotecarii aparținând rețelei sale de biblioteci. În cadrul seminarului au fost predate lecțiile *Indrumarea cititorilor, Popularizarea cărților politico-sociale*, și s-au ținut prelegeri despre literatura sovietică și străină. Seminarul a constituit tot odată și un bogat schimb de experiență, în cadrul discuțiilor purtate, bibliotecarii vorbind despre munca lor desfășurată în cadrul caselor de odihnă și sanatoriilor.

★

Înființată acum 10 ani, biblioteca orășenească din Tușino (regiunea Moscova) și-a dezvoltat continuu activitatea. În prezent ea dispune de un fond de 25.000 volume și numără peste 4.000 cititori. Apreciind activitatea bibliotecii, sovietul orășenească a dispus de curînd mutarea ei într-un nou local, punîndu-i la dispoziție un etaj întreg al unei clădiri noi construite, pe malul râului Moscova. Biblioteca are acum o sală de lectură cu 60 de locuri, precum și săli spațioase pentru secția de împrumut, depozit de cărți, etc.

★

În cîntea sărbătoririi a 50 de ani de la apariția cărții *Minunata călătorie a lui Nils Holgerson în Suedia* de S. Lagerlöf, Biblioteca Regală din Stockholm a organizat o expoziție care a cuprins documente referitoare la istoria creației acestei cărți. Corespondența scriitoarei cu pedagogul Alfred Dalin arată că acesta din urmă își propusese să scrie această carte care ar putea să înlocuiască sau să completeze manualele școlilor populare, folosite în Suedia în anii 60 ai veacului trecut. Scrisorile lui Dalin, Lagerlöf și ale prietenei sale Valborg Zhlander arată cum s-a dezvoltat și înfăptuit ideea romanului. Mai sînt expuse recenzii din presa suedeză cu privire la această carte, diferite ediții și ilustrații. Interesantă este secțiunea închinată edițiilor în limbi străine: rusă, chineză, romînă, greacă, japoneză, etc

B. P.
HAȘDEU

bibliotecar la Iași ¹⁾

1859-1863

de V. și GR. BOTEZ

Ne putem imagina uimirea celor din conducerea Departamentului de Cultură și Instrucțiune publică, la lectura proiectului lui Hașdeu. Puțin propriu pentru informarea științifică și pentru utilizarea practică, din pricina belșugului de informații și incapacității autorului de a se menține în cadrul subiectului, proiectul era incomod și prin nenumăratele anticipări asupra evenimentelor politice, a aluziilor la regimul constituțional, la expropriere sau cenzură. Toate acestea explică rezerva Departamentului, tonul sec al rezoluției, semnată de Ministrul, de pe prima pagină a manuscrisului și lipsa oricărei inițiative care ar fi dus la punerea lui în circulație.

Introducerea se ocupă de rolul bibliotecilor publice în țările constituționale, cu care prilej Hașdeu, primul în țara noastră, leagă apariția lor de condițiile sociale și politice.

„Ori unde ar fi de trebuință niște (buni) cetățeni activi, iar nu numai pasivi, — răspindirea științelor devine o datorie guvernamentală și înființarea unei mari biblioteci publice o cerere tot atât de urgentă precum și a instituțiilor scolastice... În România un asemenea așezămint ar fi fost de prisos mai puțin în zilele noastre. Să ne aducem aminte din letopisețele noastre, pricina morții hatmanului Velicicu Costin; să ne amintim apoi fanariotismul și protopenda, atât de opuse principiului de cetățenie activă... și vom înțelege de ce o bibliotecă publică ar fi fost la noi superfluă, cel puțin *de jure* și de ce se și află *de facto*...²⁾

Afirmind cu tărie poziția lui ideologică, în această perioadă din istoria țării, care pentru cauzele cunoscute, promitea mult mai

mult de cât a realiza³⁾, Hașdeu conchide pe-remptoriu:

„Fără a avea o însemnătate politică, fără a lua parte în formarea cetățenilor activi ai statului, bibliotecă publică este nulă³⁾).

Hașdeu concepe bibliotecă națională ca o bibliotecă științifică enciclopedică. Ferită de balastul producțiilor lipsite de valoare, ea trebuie să cuprindă lucrările importante ale întregii literaturi științifice de specialitate. Cărțile rare și manuscrisele trebuie să fie cu atât mai numeroase, cu cât greutatea de achiziționare și prețul lor ridicat le face pe altă cale „inaccesibile pentru majoritate“⁴⁾.

Cât privește mijloacele de înavuțire a fondului de cărți, Hașdeu distinge: „cumpărarea, dănuțirea, cererea [depozitului legal], schimbul, copiarea și sechestrarea“⁵⁾.

Nici biblioteconomia actuală nu cunoaște alte mijloace de dotare a bibliotecii. Ea a renunțat, cum e și firesc, datorită răspindirii liparului, la copiere, iar „sechestrarea“, enumerată numai de Hașdeu, fără nici o explicație, trebuie legată de programul exproprierii moșiilor și al secularizării mănăstirești. De altfel, din 1861, bibliotecile mai importante ale mănăstirilor sînt „sechestrare“ și intră în patrimoniul bibliotecii.

Nu este exclus ca *Regulamentul pentru bibliotecile publice* întocmit de N. Crețulescu în 1864, să se fi inspirat din proiectul lui Hașdeu. În orice caz el include primele 4 principii, valabile și azi.

Toate aceste mijloace sînt analizate de Hașdeu în amănunt. Indicațiile pe care le dă asupra cumpărării avantajoase a cărților, direct, de la edituri sau din vânzările publice, asupra transportului lor într-un anotimp favorabil nu sînt și nici nu au pretenția de a fi reguli rigide. Ele sînt simple sugestii, bazate pe experiența proprie a autorului.

1) Continuare din nr. 8/1957.

2) B. P. Hașdeu, *Despre organizarea...* p. I. [În transcriere s-a renunțat la latinismele și punismele care abundă în scrierile lui Hașdeu din această perioadă și la alte forme ortografice vechi].

3) Ibid. p. 2 [sublinierea în text.]

4) Ibid. p. 4

5) Ibid.

În deplină cunoștință de cauză, vorbește Hașdeu și de donații. Pledind, posibil *pro domo sua*, el propune să se facă o ierarhizare a donatorilor, acordându-se celor mai de seamă „o laudă cit se poate de obștească”⁶⁾. La măsurile în vigoare: publicarea numelui donatorilor în foile oficiale și înscrucerea lor în „cartea de aur” a bibliotecii, cere, printre altele, ca „portretele lor să figureze în salonul bibliotecii publice”⁷⁾.

Discutarea „cererii” sau a „depozitului legal”, oferă lui Hașdeu prilejul de a marca preferința lui pentru regimul libertății presei. El propune totodată ca prevederile din „Așezământul Școalelor”, privind „depozitul legal”, să fie modificat, în sensul introducerii sancțiunilor. Necesitatea acestei modificări s-a reflectat în noua lege a presei din 1864.

Problema schimbului este strins legată de aceea a copierii documentelor rare aflate în alte biblioteci publice sau particulare și — așa cum se va vedea — l-a preocupat mult pe Hașdeu cit timp a fost bibliotecar.

O contribuție deosebit de valoroasă aduce Hașdeu în domeniul bibliologiei. Insuși termenul a fost încetățenit de el în revista „Din Moldova” 1862, numită din 1863 „Dumina”, care cuprinde în fiecare număr un capitol special cu acest titlu. Este drept — așa cum observa și B. Theodorescu⁸⁾ — că noțiunile de bibliologie și bibliografie se confundă la Hașdeu.

În acest domeniu, contribuția lui Hașdeu poate fi comparată cu aceea a lui Odobescu, în Muntenia. Ca și Odobescu, Hașdeu este convins de necesitatea stringerii cărților rare și a documentelor în biblioteci și recomandă cu căldură catalogarea și bibliografierea lor. În această privință, Hașdeu pornește de la analiza critică a principalelor sisteme de clasificare, cunoscute la acea dată. Toate prezintă după el următorul inconvenient: „... în loc de a căuta o clasificare pe cit se poate mai scumpă de timp, mai accesibilă, bibliografii veneau după sistematizări care de care mai filozofice, mai cosmonologice...”⁹⁾. Ca o reacție împotriva acestora, el concepe un sistem propriu, fundamentat pe principiul „îndemnării publicului”¹⁰⁾. Adept al simplificării, el propune gruparea titlurilor pe aproximativ 100 de specialități, fără ierarhizare sau succesiune logică, ambele fiind contestabile. Întimplător sau nu, pe aceeași

linie a simplificării merge și C. Cătănescu, care, în catalogul din 1868, indică numai 24 de capitole.

Catalogul sistematic, numit de Hașdeu catalog, trebuie să fie însoțit de un catalog „Limbistic” și altul „alfabetic”. Ultimul se face — fiecare operă în deosebi — pe bilete băgate în cuteici de carton înadins întocmite, rubricate respectiv cu literele A, B, etc. și lăsând titlurile descoperite în așa chip încît să se poată disfrunza și ceti fără stricarea ordinii¹¹⁾. Apare aici, exprimată cu mare anticipație, ideea fișelor mobile, idee care a fost pusă în aplicare de biblioteca ieșeană abia din 1916.

Cea mai perimată parte a proiectului lui Hașdeu este — și aceasta din pricina progresului tehnicii — cea referitoare la condiții materiale de organizare a bibliotecii. Și aici se găesc încă observații demne de reținut. După o discuție amplă asupra diferitelor sisteme de legare a cărților, Hașdeu optează pentru „o legătură de carton, cu laturile spalieruite și cu fruntea de safian rusesc (semi-reliure)”¹²⁾. Pe cotor trebuie înscrise — pentru înlesnirea bibliotecarului, de această dată — următoarele indicații bibliografice: titlul „exact și lămurit”, numele autorului, „cuprinderea cărții?”¹³⁾, numărul de ordine, anul și numărul ediției, numele tipografului sau al librarului. Nu sînt uitate nici broșurile sau operele de format mai mare de cit cel obișnuit, pentru care Hașdeu propune broșarea.

Mobilierul se recomandă a fi construit dintr-un lemn tare, de stejar, după un model ingenios, dar de mult depășit, pe care îl găsim în anexa III—IV.

Din indicațiile pe care le dă asupra localului bibliotecii, rămîn și azi valabile acele referitoare la amplasare. „Scopul principal al edificiului unei biblioteci publice este păstrarea: păziți-o de foc, de apă, înlăturați-o de învecinătatea grădinelor sau cu alte cuvinte de primejdia insectelor, feriiți-o de megieșia teatrelor, fabricilor, hanurilor, etc... aceste sînt regulile capitale”¹⁴⁾.

Mai prețioasă încă este indicația referitoare la împărțirea localului în: „trupul bibliotecii” (depozit), „cabinet de lectură”, cancelarie și vestiar, dacă ne gîndim că în acea vreme localul bibliotecilor se reducea în genere la o singură încăpere, care servea de depozit, sală de lectură și cancelarie.

Lucrarea se încheie cu exprimarea satisfacției autorului că este dispensat de a se ocupa de regulamentul sălii de lectură, re-

6) Ibid. p. 11

7) Ibid

8) V. *Istoria bibliografiei romine*, București, 1945, p. 74.

9) B. P. Hașdeu, *Despre organizarea...* p. 17.

10) Ibid. p. 19.

11) Ibid., p. 20

12) Ibid., p. 23

13) Ibid., p. 25

14) Ibid., p. 29

dactat deja, în mentalitatea obișnuită a timpului, cu restricții uneori excesive pentru cititor, dar care par să nu-l deranjeze pe Hașdeu.

Acesta este în linii mari cuprinsul valorosului proiect de reorganizare a bibliotecii ieșene, întocmit de Hașdeu, în care — așa cum s-a văzut — bogăția documentării, ingeniozitatea și nota personală se împletesc la fiecare pas. Pentru istoricul biblioteconomiei românești, nu putem decât să ne exprimăm regretul că el a rămas necunoscut aproape un veac.

Activitatea practică de bibliotecar a lui Hașdeu poartă și ea amprenta vigoaroasei lui personalități. Neconformist, disprețuind formulele convenționale și tot ce ar fi putut să-i stănjenască libertatea de acțiune, exigent și nerăbdător, el este un bibliotecar puțin obișnuit și deosebit de incomod pentru autorități. Combativ prin excelență, interesul lui pentru bibliotecă descrește pe măsură ce problemele ei cele mai arzătoare își găsesc rezolvare. Dar lui îi revine meritul de a fi contribuit la soluționarea lor prin diferite metode de persuasiune sau de constrângere chiar. (Cea mai des întrebuintată este cea a rapoartelor, memoriilor și referatelor, în care juristul Hașdeu, avocat strălucit din procesul de presă din 1863, apare ca apărător pasionat al intereselor bibliotecii. Fiecare problemă în rezolvare este un proces pe care Hașdeu îl câștigă grație vervei și logicei lui.

După întocmirea proiectului de reorganizare a bibliotecii, spre sfârșitul anului 1859, el înaintează Ministerului un raport privind „neorînduiele și neajunsurile observate în întreținerea ad-hoc a bibliotecii”¹⁵). Spațiul nu ne îngăduie să-l discutăm aici. Remarcăm numai că observațiile lui Hașdeu se referă la fondul de cărți și la condițiile materiale de funcționare a bibliotecii: local, mobilier și schemă de personal. El cuprinde în esență programul întregii lui activități de bibliotecar.

Prima grijă a lui Hașdeu este aceea de a spori fondul de cărți, urmînd propriile prescripții din proiectul de reorganizare. El urmărește în deaproape depozitul legal și cere Ministerului să autorizeze pe bibliotecari de a face controlul tipăriturilor, direct, la tipografia¹⁶). Controlul fiind inoperant, din cauza lipsei unei evidențe a tipăriturilor, el

cere Ministerului, și obține, obligativitatea pentru tipografia de a avea o condică a tipăriturilor, ținută la zi. Autorii sînt și ei invitați personal să-și trimită lucrările. In-suși Ministerul este chemat la ordine, cu ironie, de Hașdeu și somat să depună la bibliotecă numărul legal de exemplare ale bugetului.

Iscodind bibliotecile minăstirilor, Hașdeu propune Ministerului „sechestarea” *Pravilei împăratești* a lui Vasile Lupu, aflată în biblioteca Mitropoliei din Iași, motivînd că „nime nu se poate folosi de această carte rară intrucît va fi acolo”¹⁷). El are satisfacție de a obține aprobarea Ministerului, iar în scurt timp, în septembrie 1860, de a vedea îmbogățită biblioteca cu 450 cărți și broșuri de la minăstirea Doljestei¹⁸), în decembrie 1860, cu două liturghii legate în piele și cu marginile poleite, de la minăstirea Neamț¹⁹), iar în octombrie 1861, cu biblioteca Mitropoliei din Iași²⁰), mai bogată decît cea venită de la minăstirea Doljestei.

După transformarea bibliotecii în bibliotecă națională, cu destinația principală de a deservi universitatea, Hașdeu cere profesorilor liste de cărțile, tratatele și periodicele necesare studenților²¹) Ministerul este solicitat să acorde fondurile necesare pentru cumpărarea „operelor clasice, științifice și literare, ale limbilor culte apuse și în primăia celor naționale”²²), prevăzute în proiectul de completare a bibliotecii, din 1859. Obține din partea Ministerului ca biblioteca să fie abonată la toate ziarele românești din țară și din Transilvania²³).

Donățiile, puțin însemnate, nu-i permit lui Hașdeu să pună în aplicare programul de popularizare a donatorilor, preconizat în proiectul de reorganizare a bibliotecii. Mai mult, un incident supărător cu Teodoru-Boianu, executorul „venerabilului Asachi”, ce lăsase bibliotecii un număr de cărți vechi românești — duce la o polemică publică,

17) Adresa bibliotecii nr. 22 din 16.VI. 1860. Ibidem.

18) Raportul bibliotecii nr. 50 din 1. X. 1860. Ibidem.

19) Adresa Ministerului nr. 17.186 din 29.XII.1860. Ibidem.

20) Adresa bibliotecii nr. 176 din 21.X. 1861. Ibidem, arhiva pe anii 1861—1863.

21) Adresa bibliotecii nr. 65 din 1860. Ibidem, arhiva pe anii 1860—1861.

22) Raportul bibliotecii nr. 105 din 26. I.1861. Ibidem.

23) Adresa bibliotecii nr. 82 din 24.XII. 1860. Ibidem.

15) Din raportul nr. 12, fără dată, semnat de Hașdeu, care se află în arhiva Bibliotecii „N. Bălcescu” a Universității din Iași, pe 1859.

16) Raportul nr. 13 din 18.IV.1860. Arhiva bibliotecii din Iași, pe anii 1860—1861.

destul de violentă²⁴⁾, puțin favorabilă stimularii donatorilor.

Mărirea fondului de cărți ridică o serie de probleme noi. Datorită stăruinței lui Hașdeu, problema legatului cărților este rezolvată aproape integral. În august 1860, Ministerul aproba legarea a 3.000 de volume²⁵⁾, după indicațiile date de Hașdeu. În problema catalogării cărților, el intenționează doar să întocmească un catalog alfabetic mobil și cere Ministerului să aprobe tipărirea a 2.000 „folioare” (fișe), după un model pe care îl anexează (o fișă cu trei rubrici: numele autorului, titlul operei și numărul curent, specialitatea și observațiuni) și confecționarea unui fișier. Adresa rămâne fără răspuns, dar Hașdeu, contrar obiceiului, nu mai revine asupra ei căci, probabil, operația migăloasă a fișării cărților nu-l atrage. Așa se explică, credem, și faptul că, până la plecarea de la bibliotecă, el nu a întocmit nici inventarul cărților donate de el sau al fondului de cărți primit de la ministri, în ciuda repetatelor intervenții ale Ministerului.

Cu destul succes, față de posibilitățile vremii, este soluționată de Hașdeu și problema localului, a mobilierului și în mai mică măsură a schemei de personal. Rapoartele privind starea proastă a localului sînt puțin mărate. Ele ar fi rămas poate fără efect dacă Hașdeu nu ar fi întrebuintat și metode de presiune asupra Ministerului. Cabinetul de lectură nu se poate deschide din cauza stării localului, lucrările cerute de Minister sînt efectuate cu mare întârziere sau nu sînt efectuate de loc din aceeași cauză. În aprilie 1860, Hașdeu propune Ministerului să se afecțeze bibliotecii cele trei încăperi învecinate ale internatului gimnazial, ocupate de laboratorul de chimie și fizică²⁶⁾, căci singura încăpere a bibliotecii se prefăcuse în „rudis indigestaque moles”. Ministerul aprobă cererea. În mai, sînt sparte geamurile, în timpul nopții, de către elevii Academiei. Hașdeu revine, cerînd un nou local „mai cuvincios”²⁷⁾. În sfîrșit, în septembrie 1860, Ministerul afecțează bibliotecii trei încăperi spațioase în clădirea universității, care se crea atunci. Odată cu mutarea, Hașdeu obține și un post de îngrijitor. Noile încăperi primesc și mobilierul adecvat, dar Hașdeu tot nu este mulțumit. El cere ca dulapurile vechi să fie scoase la reformă și

cărțile să fie așezate numai în dulapuri noi²⁸⁾. Săliile nu sînt bine încălzite și cere să se instaleze sobe de fier²⁹⁾. Se aprobă și această din urmă cerere, dar cabinetul de lectură tot nu este deschis. În iulie 1861, el cere Ministerului să dispună confecționarea mobilierului necesar sălii de lectură, pentru ca aceasta să poată fi deschisă la începerea anului școlar 1861—1862³⁰⁾. De data aceasta Ministerul se opune și condiționează deschiderea cabinetului de lectură, de întocmirea inventarului, care fusese cerut de mai bine de un an³¹⁾. Cum inventarul nu a fost întocmit pînă la plecarea lui Hașdeu de la bibliotecă, nici sala de lectură nu a fost deschisă o singură zi în timpul cit el a fost bibliotecar.

De la Hașdeu a primit biblioteca ieșeană din 1861 pînă în 1864, denumirea de „Ulpia”. În ianuarie 1861 el propune Ministerului să aprobe confecționarea unei peceti pentru bibliotecă „după modelul ci-alăturat, cel mai potrivit cu demnitatea așezămîntului și cu simțul patriotismului”³²⁾. Sigiliul poartă la mijloc schița clădirii universității și în chenar Principatele Unite, Moldova și Tara Romînească, Biblioteca Universității din Iași, Biblioteca Ulpia. El încerca poate și prin aceasta să răspundă atacurilor vehemente ale lui Hrisoscolev și Neofit Scriban, care, după publicarea articolului „pierit-au dacii?” îl socoteau trădător de țară pentru că recunoștea persistența elementului dacic.²⁵ În bilanțul elementelor pozitive ale activității de bibliotecar public a lui Hașdeu, ocupă un loc însemnat și felul cum el a reprezentat biblioteca în misiunea din Polonia. În iunie 1861, el este trimis de guvern, împreună cu pictorul Panaiteanu, în Polonia, pentru a copia sau cumpăra documente istorice privind istoria Romîniei. Marea lui erudiție a uimit pe bibliotecarii, istoricii și pe arhivarii polonezi; presa polonă vorbește în chip măgulitor despre această călătorie a lui Hașdeu³³⁾. Cu acest prilej,

28) Raportul nr. 116 din 3.III.1861. Ibidem

29) Raportul nr. 75 din 8.XII.1860. Ibidem.

30) Raportul nr. 151 din 17.VII.1861, Ibidem.

31) Adresa Ministerului nr. 7.344 din 22.VII.1861. Ibidem

32) Raportul bibliotecii nr. 93 din 2.I.1861. Ibidem

33) V. Iuliu Dragomirescu, *Bogdan Petriceicu Hașdeu*, partea I-a, 1836—1863, București, 1913, p. 32—33.

24) Vezi „Ateneul”, 1861, p. 431

25) Adresa Ministerului nr. 9.900 din 31.VIII.1860. Arhiva bibliotecii „N. Bălcescu” a Universității din Iași, pe anii 1860—1861.

26) Raportul bibliotecii nr. 9 din 8.IV.1860. Ibidem.

27) Raportul nr. 17 din 20.V.1860. Ibidem.

O MĂSURĂ BINEVENITĂ

În vederea îmbunătățirii evidenței activității bibliotecilor de cămine culturale și case de citit, Direcția bibliotecilor din Ministerul Învățămîntului și Culturii a hotărît să introducă de la 1 septembrie a. c., caietul de *Evidența zilnică a publicațiilor imprumutate în bibliotecile staționare și mobile din căminele culturale și casele de citit și Caietul pentru evidența activității bibliotecilor staționare și mobile din căminele culturale și casele de citit.*

Caietul de *Evidența zilnică a publicațiilor imprumutate în bibliotecile staționare și mobile din căminele culturale și casele de citit* servește la ținerea evidenței zilnice a cărților imprumutate și a orelor de funcționare. În acest scop, pentru fiecare lună, caietul are cîte o pagină în care se găsesc următoarele rubrici: data [cînd biblioteca a fost deschisă pentru împrumut], numărul orelor de funcționare, numărul cărților imprumutate repartizate pe grupe, (fiecare grupă are o rubrică specială), totalul cărților imprumutate. Pentru completarea ultimelor două rubrici bibliotecarii vor folosi caietul cititorilor sau fișele cititorilor.

Caietul pentru evidența activității bibliotecilor staționare și mobile din căminele culturale și casele de citit cuprinde mai multe secțiuni, care, reușesc în ansamblu, să dea o imagine completă a bibliotecii respective.

Caietul pentru evidența activității se deschide cu *Procesele verbale pentru predarea-preluarea bibliotecii cu ocazia schimbării bibliotecarului* care se completează ori de cîte ori biblioteca căminului cultural sau a casei de citit este încredințată unui nou bibliotecar. Așa cum prevăd îndrumările pentru folosirea caietului, noul bibliotecar trebuie să ceară și celorlalți în cauză (președintele sfatului popular și fostul bibliotecar) să semneze. Bibliotecarul șef al bibliotecii raionale va trebui să fie înștiințat cu o săptămîină înainte de numirea noului bibliotecar pentru a-și da consimțămîntul, aducîndu-i-se la cunoștință și procesul verbal pe care va trebui să-l semneze. Cu prilejul schimbării bibliotecarului trebuie completate și indicațiile din *Date personale privind bibliotecarul.*

Caietul continuă cu *Insemnări privind participarea bibliotecarului la diferite cursuri, seminarî, schimburi de experiență*, etc. În prima parte a acestei secțiuni se află rubricile privitoare la participarea la seminarul raional, care vor fi completate de conducătorul acestuia. În prima parte el va nota prescurtat prezentarea, absența motivată sau nemotivată a bibliotecarului iar în a doua va semna. De aceea, se recomandă ca ori de cîte ori este chemat la centrul de raion, bibliotecarul să aibă asupra lui acest caiet. Bibliotecarul va completa el însuși datele înscrise în paginile care consemnează participarea lui la alte ședințe, întruniri, cursuri, etc., cu caracter profesional sau cultural-social.

Secțiunea a IV-a, consacrată evidenței fondului de publicații, are două părți. Prima, *Evidența anuală a publicațiilor intrate în fondul propriu al bibliotecii*, cuprinde două rubrici în care se vor înscrie, totalul cărților intrate în anul curent în patrimoniul bibliotecii și împărțirea acestora după conținut, pentru fiecare grupă de cărți existînd cîte o rubrică. Cea de a doua parte se referă la evidența cărților primite și înapoiate prin biblioteca mobilă. Completarea rubricilor prevăzute va oferi posibilitatea bibliotecarilor de a avea o evidență clară a bibliotecilor mobile precum și a conținutului lor¹⁾.

În continuare se găsește *Evidența anuală a cititorilor bibliotecii*. Aici bibliotecarii vor înscrie în rubricile respective, la fiecare sfârșit de trimestru, pe baza consultării fișelor cititorilor sau a caietului cititorilor, numărul total de cititori, împărțit pe vârste (copii, maturi) iar cei maturi pe sex (bărbați, femei) și profesie (muncitori, țărani muncitori, intelectuali, alții). La finele anului urmează apoi totalizarea fiecărei rubrici care va da numărul total al cititorilor bibliotecii împărțiți în grupe după vîrstă, sex și profesie.

Urmează secția *Evidența publicațiilor împrumutate de bibliotecă*, pentru completarea căreia bibliotecarii vor folosi datele din *Caietul de evidență zilnică a publicațiilor împrumutate*.

Caietul pentru evidența activității mai cuprinde și *Evidența lecturilor în cercurile de citit* (Data, Cine a citit, Ce s-a citit, Numărul participanților) care se va ține pe baza informațiilor obținute de la responsabilii acestor cercuri, precum și *Evidența manifestărilor de masă organizate de bibliotecă* (Data, Denumirea manifestării, Tema și Conținutul manifestării, Numărul participanților). El se încheie cu câteva pagini rezervate însemnărilor făcute de lucrătorii bibliotecilor regionale și raionale sau a secției de învățămînt și cultură.

Introducerea noilor forme de evidență în bibliotecile căminelor culturale și ale caselor de citit va contribui, fără îndoială, la îmbunătățirea activității acestora. Pe baza datelor furnizate de cele două caiete de evidență, bibliotecarii își vor analiza temeinic activitatea, vor putea vedea cu ușurință laturile slabe ale muncii, luînd în consecință și măsurile corespunzătoare pentru lichidarea lor. Aceasta cu atît mai mult cu cît acum se desfășoară în întreaga țară concursul între bibliotecile de la sate la care participă și bibliotecarii căminelor culturale și ale caselor de citit.

Bibliotecile regionale și raionale au datoria să ia măsurile corespunzătoare pentru ca bibliotecarii căminelor culturale și ai caselor de citit să fie temeinic instruiți asupra introducerii noilor forme de evidență, a modului de completare a celor două caiete ca și asupra obligației ce le revine de a calcula cu seriozitate și atenție datele înscrise în evidență.

¹⁾ Atragem atenția bibliotecarilor asupra unei greșeli de tipar strecurată în această parte a caietului pentru evidența activității. La pag. 49—52, la coloana 2-a se va citi: înapoiate, permise, rămase în bibliotecă.

B. P. HAȘDEU bibliotecar la Iași

(Urmare din pag. 29)

de altfel, el este ales și membru al *Societății Jagelone* din Cracovia. După reîntoarcerea în țară, în septembrie 1861, el păstrează legătura cu bibliotecile poloneze, dezvoltînd astfel relațiile cu bibliotecile străine, inițiate în decembrie 1860, cu biblioteca Universității din Moscova.

Carierea de bibliotecar a lui Hașdeu se încheie, în împrejurările cunoscute, cu destituirea din post, în mai 1863. Urmează apoi, în iunie, procesul de presă la care Hașdeu este achitat. Destituirea, procesul de presă și raportul calomnios întocmit de Consiliul profesoral al Universității în iunie 1863³⁴⁾,

ne amintesc de sfîrșitul la fel de trist al carierei de bibliotecar a lui Mihail Eminescu. Dar spre deosebire de Eminescu, care atît de puțin înarmat pentru viață și luptă, a evitat întotdeauna să se războiască cu adversarii, Hașdeu, fire robustă, a știut să se ridice triumfător deasupra nedreptăților, iar lupta a creat climatul cel mai favorabil pentru deplina dezvoltare a uimitoarelor lui însușiri.

34) Raportul nr. 9 din 9.VI. 1863. Arhiva Bibliotecii „N. Bălcescu” a Universității din Iași, pe anii 1861—1863

In atenția bibliotecarilor

STANCIU ILIE: *Literatura pentru copii și îndrumarea lecturii copiilor*. București, E.S.I.P., 1957, 216 p. (Biblioteca centrală de stat a R.P.R.).

Apărută în cadrul acțiunilor întreprinse pentru sprijinirea muncii bibliotecarilor din secțiile pentru copii, lucrarea are meritul de a lămurii unele probleme specifice literaturii pentru copii și de a scoate în evidență unele metode bune de îndrumare și de valorificare a lecturii micilor cititori.

În primul capitol al lucrării, autorul se ocupă de problema necesității îndrumării lecturii copilului, arătând că specificul fiecărei etape de vîrstă cere o lectură adecvată posibilităților de înțelegere a copilului. Un loc însemnat a fost acordat prezentării diferitelor categorii de creație literară ca: basmul, povestirile de aventuri, povestirile realiste, poezia pentru copii, literatura artistico-științifică și de popularizare a științei și tehnicii, exemplificîndu-se cu cele mai valoroase lucrări apărute pentru copii, atît în literatura romînă cit și în cea universală.

A doua parte a lucrării axată pe problema rolului bibliotecilor în îndrumarea lecturii copilului, este elaborată pe baza cercetărilor făcute de autor la diferite biblioteci și secții de copii din țară.

După ce face cîteva constatări în legătură cu lectura cititorilor în secțiile pentru copii ale bibliotecilor noastre, autorul trece în revistă principalele forme ale muncii de îndrumare a lecturii, oferind bibliotecilor prețioase îndrumări în ce privește organizarea muncii în bibliotecă; colaborarea bibliotecarului cu familia, cu școala și cu detașamentul de pionieri. De asemenea, lucrarea mai recomandă bibliotecarilor cîteva metode pentru îndrumarea individuală și în grup a lecturii copiilor ca: întocmirea fișelor, lectura în grup, discuții colective în jurul cărților citite, jocurile literare, etc., astfel ca micii cititori să folosească din plin influența binefăcătoare a cărții.

Lucrarea se încheie cu o bogată bibliografie de recomandare, pe specific de vîrste, cuprinzînd cărți pentru copii din literatura romînă și străină, grupate pe genuri literare.

Materiale de specialitate din străinătate

Работа библиотек в помощь механизаторам сельского хозяйства. Сборник материалов. [Munca bibliotecilor în ajutorul mecanizatorilor din agricultură. Culegere de materiale]. (государственная Ордена Ленина библиотека СССР имени В. И. Ленина).

Lucrarea se deschide cu un articol introductiv a lui A. A. Hrenkova care arată sarcinile ce revin bibliotecilor în sprijinirea muncii mecanizatorilor din agricultură.

Primul capitol înfățișează aspecte din experiența unor biblioteci în munca de deservire cu cărți a mecanizatorilor din agricultură și se încheie cu spicuiți din cuvîntările rostite de participanții la consfătuirea interregională a bibliotecarilor din orașul Krasnodar, relativ la felul cum se duce această muncă în diferite biblioteci.

Cel de-al doilea capitol cuprinde materiale metodice și bibliografice privitor la activitatea bibliotecilor cu mecanizatorii din agricultură. Găsim aci un plan de expoziție pe tema *Mecanizarea și electrificarea agriculturii*, planuri de lectură corespunzătoare mecanizatorilor din agricultură, precum și material metodice pentru organizarea lecturilor în colectiv și popularizarea unor lucrări literare care oglindesc rolul S.M.T.-urilor în propășirea agriculturii. La sfîrșitul lucrării se găsește un indice bibliografic pentru orientarea bibliotecarilor în organizarea muncii cu mecanizatorii din agricultură.

SALLAI, ISTVÁN și SEBESTYÉN GÉZA : **A Könyvtáros Kézikönyve.** [Manualul bibliotecarului.] Budapeșt, 1956. „Művelt Nép”, Tudományos és ismeretterjesztő kiadó, 676 p.

În cuprinsul celor 10 capitole, manualul aduce o descriere amănunțită a tuturor aspectelor muncii de bibliotecă.

Tratînd despre carte, bibliotecă și știința bibliotecară, lucrarea se oprește, rînd pe rînd, asupra localului bibliotecii și mobilierului necesar, asupra metodelor de completare a fondului de cărți, asupra cataloagelor și tehnicii întocmirii lor, asupra aranjării cărților în depozit. În capitolele următoare autorii dau indicații despre deservirea cititorilor, organizarea muncii de informare și documentare, organizarea colecțiilor speciale și despre conducerea bibliotecii. Lucrarea conține și o prezentare a rețelei de biblioteci din R.P. Ungară ca și a bibliotecilor de specialitate.

Bogata bibliografie care însoțește fiecare capitol, numeroasele desene, schițe, grafice, ușurează înțelegerea problemelor dezbătute. Manualul constituie în general o lucrare deosebit de instructivă pentru bibliotecarii de toate categoriile.

Sächsische Landesbibliothek Dresden. 1556—1956. Festschrift zum 400-Jährigen Bestehen. [Biblioteca provincială saxonă din Dresda. 1556—1956. Volum festiv la 400 de ani de existență]. Leipzig, VEB Otto Harrassowitz, 1956. 298 (—200) p. + 6 f. pl.

Creată în 1556 ca bibliotecă particulară a prințului August de Saxa, dezvoltată și îmbogățită necontenit de-a lungul a patru veacuri de existență, recenta comemorare a Bibliotecii din Dresda a prilejuit întrunirea, într-un elegant volum festiv, a contribuțiilor bibliotecarilor. Bibliotecii provinciale, care prezintă în articole separate: Incepăturile Bibliotecii provinciale, p. 15—28; SLB între 1945—1955. Distrugerea, reconstruirea și stadiul actual al activității, p. 29—85; Din activitatea zilnică a SLB, p. 86—94; Catalogul de specialitate din Dresda, p. 95—116; Linile directoare ale Catalogului pe materii al SLB, p. 117—138; Secția de manuscrise, p. 139—146; Secția de hărți, p. 147—155; Secția de muzică, p. 156—163; Colecțiile speciale, p. 166—174; Noul muzeu al cărții al SLB, p. 175—208; Bibliografia istoriei SLB, p. 209—282. O serie de indexuri încheie volumul frumos ilustrat, reprezentînd și un succes grafic, pe lângă cel bibliologic.

CHESTER M. LEWIS și WILLIAM H. OFFENHAUSER, JR. : **Microrecording. Industrial and Library Applications.** [Microfilmarea. Aplicațiile ei industriale și în bibliotecă]. New York, Interscience Publishers, 1956. XI + 456 p.

O încercare de tratare completă a aspectelor problemelor legate de un procedeu mereu mai răspîndit de fixare și răspîndire a ideilor: microfilmul, este considerat din punct de vedere tehnic, dar și științific, cultural, biblioteconomic și juridic. Documentele microfilmate, organizarea lor, clasificarea lor în fișiere documentare, protecția și conservarea lor, circulația lor, cititorii, etc. reprezintă alte capitole amănunțit redactate, însoțite de bibliografia la zi. Autorii s-au călăuzit, se pare, după aceste principii: 1. Maturitatea unei epoci culturale poate fi rapid judecată după cantitatea de material documentar păstrat anume pentru viitor. 2. Cîtă vreme documentele reprezintă mijlocul de memorare a trecutului, prezentului și viitorului, memoria unei organizații este atît de bună cît sînt documentele de care dispune. Reprezentativă în primul rînd pentru realitățile americane, lucrarea oferă informații utile oricui se preocupă de teoria și practica microfilmului și microfotografiei în genere.

Österreichische Bibliotheken. Statistik und Personalverzeichnis. Herausgegeben von der **Vereinigung Österreichischer Bibliothekare.** [Bibliotecile austriace. Statistică și lista personalului. Întocmită de Uniunea bibliotecarilor austrieci]. Wien, Österreichische Nationalbibliothek, 1957. XIX + 171 p. (Biblos-Schriften Band 14).

Datele statistice privesc fondurile bibliotecilor austriace între 1900—1950, și 1951—1955, acordînd o atenție specială bibliotecilor universitare din Viena, Graz și Innsbruck. Pentru fiecare bibliotecă se indică și originea creșterilor, numărul cititorilor, publicațiile consultate. Lista personalului în funcțiune (și decedaților după 1939) cuprinde date personale (studii, activitate științifică), pentru fiecare bibliotecar, contribuind la cunoașterea lor reciprocă în cadrul Uniunii bibliotecarilor austrieci.

Știri din lumea CĂRȚILOR și a BIBLIOTECILOR

Secția de învățămînt și cultură a orașului Pancevo făcînd o analiză a cărților citite de cetățenii orașului, în 1956, a stabilit următoarele cifre:

S-au citit 11.258 cărți, dintre care: 5.065 literatură beletristică, 2.131 cărți pentru copii, 1.370 cărți de știință și tehnică, 610 cărți de agricultură, 250 cărți marxiste, 1.832 alte materii.

Analiza a mai constatat că 70% din cetățenii orașului au frecventat biblioteca.

În arhivele din Zagreb s-au găsit două manuscrise ale lui W. A. Mozart. Sînt două partituri din opera „Lucio Silba” compusă cu ocazia călătoriei muzicantului prin Italia, pe cînd avea 16 ani. Manuscrisele poartă semnătura autorului.

După cum anunță zărele, Muzeul Britanic din Londra se pregătește să infăptuiască un mare plan editorial și anume: un catalog în 300 volume, care va cuprinde cîteva milioane titluri. Acesta va fi un catalog în care se va încadra toată producția editorială, de la inventarea tiparului pînă în 1955, privind cărțile apărute în limbile occidentale.

Revista „Eastern World” anunță apariția unei antologii a literaturii japoneze în limba engleză, întocmită de Donald Kean. Japonezii au o bogată istorie a literaturii, puțin cunoscută însă peste hotare, deoarece n-a existat o lucrare străină care s-o trateze mai pe larg. Antologia prezintă astfel un mare interes, deoarece cuprinde 12 secole și se oprește la mijlocul secolului XIX.

La teatrul „Résidence” din Bruxelles s-a deschis o expoziție închinată lui Ibsen. La organizarea ei au participat biblioteca universi-

tății din Oslo, Biblioteca Națională din Paris, și Institutul Internațional de Teatru. Au fost expuse manuscrisele lui Ibsen, primele ediții ale operelor sale, edițiile lui *Peer Gynt* în 25 limbi, etc.

Ministerul Învățămîntului din Egipt a început să aplice așa numita „programa celor 1000 cărți”. În conformitate cu această programă editurile egiptene vor edita cu sprijinul statului — 1000 de titluri din operele clasicilor literaturii mondiale, cărți de știință popularizată și altele.

Cu ocazia centenarului morții lui Alfred de Musset, Biblioteca municipală din Troyes (Franța) a organizat cu sprijinul Bibliotecii Naționale o expoziție consacrată vieții și operei marelui poet. Vitrine speciale au fost închinată familiei poetului, operelor lui tipărite în limba franceză și alte limbi, etc.

Într-un viitor apropiat, în Italia, Franța, Germania și Spania va apare în același timp „un dicționar biografic” al autorilor tuturor timpurilor și tuturor literaturilor, pregătit de marea editură italiană „Bompiani”. Această editură a editat *Dicționarul operelor și al personajelor* la care a lucrat timp de 10 ani un grup numeros de specialiști. Editorul Valentino Bompiani a acordat un interviu în care a arătat că noul dicționar va avea trei volume, fiecare de 1500 pagini. El cuprinde perioada de la 1700 pînă azi și își propune să dea nu numai date ci și o descriere vie a epocii și societății în mijlocul căreia a trăit fiecare scriitor, prezentînd și unele studii critice ale contemporanilor și cele ulterioare. Dicționarul cuprinde 6000 scriitori printre care se află și unele materiale nepublicate sau puțin cunoscute.